

Република Србија

ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1236/3-71-05/2021

Датум: 31.03.2021. године

Б Е О Г Р А Д

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2020. ГОДИНУ**

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ

1	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	6
1.1	ПРАВНИ СТАТУС	6
1.2	ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	6
1.3	УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ	6
1.4	ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ	7
1.5	ОРГАНИ ИНСТИТУТА	7
1.6	СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА.....	8
1.7	ФИНАНСИРАЊЕ.....	8
2	АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ	9
2.1	АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената	9
2.2	АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената.....	13
2.3	АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину	14
2.4	АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)	15
2.5	АКТИВНОСТ: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину.....	15
2.6	АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима.....	15
2.7	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина.....	16
2.8	АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки.....	16
2.9	АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација	16
2.10	АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА.....	17
2.11	АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације	19
2.12	АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију	21
2.13	АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију	22
2.14	АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА	23
2.15	АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2020. годину.....	23
2.16	АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга.....	27
2.17	АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда	28

2.18	АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института.....	31
2.19	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института	32
2.20	АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института.....	32
2.21	АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената.....	32
2.22	АКТИВНОСТ: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације.....	32
2.23	АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената	333
2.24	АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента.....	35
2.25	АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације.....	36
3	СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА.....	38
4	РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ	37
5	ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ	39
5.1	АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора	39
5.2.	АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама.....	39
5.3.	АКТИВНОСТ: Израда предлога за преиспитивање/измену међународних стандарда у којима се помиње српскохрватски језик, као и оних у којима српски језик није наведен као језик који користи и латиничко писмо.....	40
6	РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА	41
7	ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ	46
8	ЗАКЉУЧАК.....	46

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда, послове сертификације производа, система менаџмента и особа, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Доношењем Одлуке о проглашењу ванредног стања ("Службени гласник РС", број 29/2020 и 62/2020), сви запослени у Институту су од 17. марта до 11. маја 2020. године радили са измештене локације (рад од куће). Директор Института је донео Одлуку о поступању и организацији рада Института за стандардизацију Србије за време ванредног стања, у циљу спречавања COVID 19, бр. 1313/1-51-02/2020 од 17.3.2020. године, којом су прописане мере и поступања запослених. Према тој одлуци обустављено је одржавање седница „лицем у лице“ и исте су се одржавале путем Zoom апликације, као и дописним путем. Запосленима, који су због природе посла периодично долазили да раде у просторијама Института, биле су обезбеђене мере заштите у виду заштитних маски и рукавица и дезинфекционих средстава. Све пословне просторије Института су на дневном нивоу биле дезинфиковане. Сви запослени су имали приступ својој веб-мејл адреси, а пет приступа преко VPN конекције је било омогућено запосленима, који су радили на доношењу стандарда, продаји стандарда, писарници Института, као и на администрацији ИТ система Института. Процес рада од куће био је успостављен и функционисао је на задовољавајући начин.

Влада Републике Србије је дана 21.11.2020. године усвојила је нове мере за сузбијање епидемије изазване болешћу COVID–19, а које су се односиле на омогућавање рада од куће свим запосленима код којих то радни процес допушта, на период од 10 дана. Институт је испоштовао мере Владе Републике Србије и омогућио рад од куће својим запосленима почев од 24.11.2020. године.

Овај извештај изложен је у осам одељака. У складу са чланом 29. став 1. тачка 5) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 155. седници Управног одбора, која је одржана 31.03.2021 године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде 02.04.2021. године.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5–1208–00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017).

1.2 ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем је има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године.
- Међународном ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и, у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију, у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Институт учествује у раду Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.3 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту. Важећи правилник донет је 22. марта 2018. године (бр. 1003/6-51-02/2018), а његова примена почела је 30. марта 2018. године.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

Ван састава сектора образује се: организациона јединица Сертификационо тело, која има исти статус и третман као одељење и један самостални извршилац ван сектора, саветник за техничко-методолошка питања стандардизације

Програмом рада Института за стандардизацију Србије за 2020. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 47 са високом школском спремом (ВСС), укључујући три са магистратуром, два са вишом школском спремом (ВШС) и 12 са средњом стручном спремом. Последњом важећом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС“, бр. 61/2017, 82/2017, 92/2017, 111/2017, 14/2018, 45/2018, 78/2018, 89/2018, 102/2018, 30/2019, 42/2019) Институту за стандардизацију Србије утврђен је број запослених на неодређено време за 2017. годину на 61.

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом
(стање 30. децембар 2020. године)

Факултет	Број запослених	Факултет	Број запослених
Машински	3	Правни	3
Електротехнички	7	Економски	4
Пољопривредни	4	Факултет за медије и комуникације	1
Технолошко-металуршки	7	Факултет за пословне студије	1
Хемијски	2	Факултет уметности	1
Ветеринарски	1	Факултет организационих наука	1
Стоматолошки	1	Факултет за примењени менаџмент	1
Филолошки	6	Саобраћајни	2
Грађевински	2		
УКУПНО:			47

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђена су 50 радних места, на која се распоређује укупно 61 запослени. Дана 31. децембра 2020. године у Институту је било 55 запослених на неодређено време и четири запослена на одређено време од чега је један радник ангажован на замени привремено одсутног запосленог, а три радника су ангажовани због повећаног обима посла. На одређено време током 2020. године ангажована су укупно четири извршиоца од којих су два ангажована у Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг, један извршилац у Сектору за електротехничку стандардизацију и информациони систем, један извршилац у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност.

1.4 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Учлањење у Институт је добровољно, а чланство се не може преносити или преузимати.

На дан 31. децембра 2020. године Институт је имао 72 редовна члана и три представника оснивача.

1.5 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор и директор.

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине оснивач и чланови Института. Сваки члан Института правно лице има по једног представника у Скупштини, а оснивач најмање три представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине.

У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, Скупштина Института је у 2019. години одржала две седнице, путем преписке.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана.

Управни одбор је у 2020. години одржао 12 седница, и то: 10. јануара (141. седница), 30. јануара (142. седница), 27. фебруара (143. седница), 31. марта (144. седница), 22. априла (145. седница која је одржана дописним путем), 24. јуна (146. седница), од 27. до 31. јула (147. седница која је одржана дописним путем), од 06. августа до 07. августа (148. седница која је одржана дописним путем), од 14. августа до 17. августа (149. седница која је одржана дописним путем), 29. септембра (150. седница), 14. октобра (151. седница), 21. децембра (152. седница).

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице, и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. Директор Института именован је решењем Владе, 24 бр. 119-11926/2018 од 27.12.2018. године, објављено у службеном гласнику РС бр. 104/2018 од 28. децембра 2018. године.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара оснивачу. У 2020. години одржане су четири седнице Надзорног одбора, и то: 19. марта 2020. године (47. седница), 25. јуна (48. седница), 07. октобра (49. седница) и 23. децембра (50. седница).

1.6 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Управни одбор Института је на 130. седници, одржаној 17. маја 2019. године донео Одлуку о именовању председника и чланова Стручног савета за опште области стандардизације. У 2020. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице, од којих су три одржане дописним путем и то у следећим периодима: од 22.05-02.06.2020. године, од 07-14. октобра 2020. године, од 14-18. децембра 2020. године и једну „лицем у лице” и то 21. фебруара 2020. године.

Истом Одлуком донето је именовање председника и чланова Стручног савета за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. У 2020. години Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је укупно пет редовних седница, од којих је једна била „лицем у лице” и то: 21. фебруара, док су четири одржане дописним путем и то: од 25. до 30. маја, од 10. до 14. августа, од 7. до 14. октобра и од 14. до 18. децембра 2020. године.

Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, у 2020. години у Институту било је укупно 160 комисија, од којих 119 комисија (као и 11 поткомисија за стандарде) у општим областима стандардизације, и 41 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија, које су одржале укупно 253 састанка.

1.7 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- 1) из прихода које оствари наплатом чланарина;
- 2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- 3) из прихода које оствари продајом услуга;
- 4) из буџета Републике Србије;
- 5) из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад утврђују се Програмом рада Института, чији је саставни део и финансијски план.

2 АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

2.1 АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2020. године Институт је објавио укупно 38.743 српских стандарда и сродних докумената од којих 3.184 стандарда на српском језику. У истом том периоду, Институт је објавио 35.009 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 24.343 публикација које је објавио CEN у неелектротехничким областима, 9.677 публикације које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 992 публикација које је објавио ETSI у области телекомуникација.

Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2020. године, до 31. децембра 2020. године, Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 99 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

Почетком 2020. године предузете су све организационе и техничке активности, како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давању примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе. Преглед чланова комисија за стандарде који су учествовали у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију дат је у табели 2.0.

Табела 2.0 – Преглед чланова комисија за стандарде Института који учествују у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
Одељење за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије			
1.	KS N010	Др. Јелена Лукић, Институт Никола Тесла, Београд	IEC/TC 10 (MT 22) 4 online састанка у 2020. године IEC/TC 10 (Ahg 40, завршена) Online: 02.10.2020 и 17.12.2020.
2.	KS N010	Весна Радин, Институт Никола Тесла, Београд	IEC/TC 10 (Ahg 40, завршена) Online: 02.10.2020 и 17.12.2020.
3.	KS N032	Миодраг Стојковић, ЕТИБ, Београд	IEC/TC 32/SC 32B (MT8) Online: 18.05.2020. са Александром Вукићевић IEC/TC 32/SC 32B (PT7) Online: 20.08.2020.
4.	KS N057	Владан Цвејић, Power Automation Consulting, Београд	IEC/TC 57 (WG10) Online: од 08.06. до 12.06.2020. и од 12.10. до 16.10.2020. + редовни састанци у три AdHoc групе
5.	KS N061	Зоран Ранђеловић, Даикин, Београд	IEC/TC 61/SC 61D Online: од 29.09. до 01.10.2020.
Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај			
6.	KS U250-2	Никола Тошић, Грађевински факултет Универзитета у Београду	CEN/TC 250/SC 2/WG1/TG 7, Немачка, 21.02.2020. Online састанци: CEN/TC 250/SC 2/WG1, укупно 3 састанка и PT SC2.T2 и T3 22.-23.06.2020. CEN/TC 250/SC 2, 04.11.2020.
7.	KS U250-3,4,9	проф.др Тодор Вацев, Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу	CEN/TC 250/SC 3/WG 22, Будимпешта, 13.02.2020 Online састанци: CEN/TC 250/SC 3/WG 22, 05.10.2020. CEN/TC 250/SC 3, 22.-23.10.2020
8.	KS U250-2	др Зоран Брујић, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду	Online састанци: CEN/TC 250/SC 2/WG 01, 02.-03.11.2020. CEN/TC 250/SC 2, 04.11.2020.

	Ознака KS	Назив организације	Ознака европског одн. међународног радног тела
9.	KS U250-3,4,9	проф.др Јелена Добрић, Грађевински факултет Универзитета у Београду	Online састанци: CEN/TC 250/SC 3/WG 04, 08.07.2020. CEN/TC 250/SC 3, 22.-23.10.2020
Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде			
10.	Z183	Др Владица Чудић, PWW DOO NIŠ	ISO/TC 323/CAG састанак: 24.01.2020. Париз; ISO/TC 323/CAG Online састанци: укупно 9 састанака. ISO/TC 323/WG 3: укупно 17 online састанака Учешћа на семинарима по позиву ISO: 1. ISO Capacity building journey linked to TC 323 on Circular Economy, 11.6.2020 2. ISO TC 323 - Webinar on IWA 19, 15.7.2020 3. Webinar Presentation, new topic NWIP PCDS, 31.7.2020
11.	Z183	Маша Шашић, GIZ Serbia	ISO/TC 323/WG 2: 16., 17.и 18. 6 2020. (1 састанак) и 2 састанак: 21.10., 28.10.и 5.11.2020.
12.	Z183	Драгана Петровић, Victoria consulting d.o.o	ISO/TC 323/WG 1: укупно 23 online састанка
13.	Z183	Проф. Александар Јововић, Машински факултет Универзитета у Београду	Пленарно заседање ISO/TC 323 јун 2020, Online састанак
14.	Z183	Дејана Миљковић, Цементна индустрија Србије	Пленарно заседање CEN/TC 343 07.05.2020. Online састанак
15.	CASCO	Бранислава Милованов, Standcert	Пленарно заседање ISO/TC 176, 19.10. до 23.10.2020, Online састанак
16.	KS A268	Мр Душан Стокић, Привредна комора Србије	Пленарно заседање ISO/TC268, 03.12.2020, Online састанак

Комисије за стандарде и сродне документе, су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима, које те комисије прате, и то у фази успостављања пројекта европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Потребно је нагласити, да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа, као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су били доступни само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института.

У циљу спречавања ширења вируса COVID-19, директор Института је 17.03.2020. године донео Одлуку о поступању и организацији рада у Институту за време ванредног стања. У складу са том одлуком, обустављено је одржавање састанака, седница комисија за стандарде „лицем у лице” и рад са странкама у просторијама Института. Институт је пред проглашење ванредног стања, увео могућност одржавања седница комисија за стандарде путем веб-апликације и о томе обавестио све чланове комисија. Седнице комисија се од тада одржавају дописним путем као и коришћењем сервиса за онлајн седнице одн. коришћењем ZOOM апликације.

Именовани представници Института – секретари стручних савета, учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин су обезбеђивали и координисали управљање стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу. На састанцима тих одбора, разматрана су питања, као што су активности техничких тела за време трајања корона вируса, посебно пројекта од CEN/TC-а за јавну расправу и формално гласање, који касне више од 6 месеци, за евентуално деловање техничких одбора, јер противном ће ти пројекти бити напуштени.

На захтев Европске комисије CEN-у и CENELEC-у, да поново активирају повучене хармонизоване стандарде као подршка заједничком законодавству, БТ је донео одлуку да се обавести ЕК да повучени стандарди не одражавају стање технике и да CEN и CENELEC треба да се усредсреде на ревизију/измену hEN-a за грађевинске производе.

Предлог Административном одбору је био, да до 31.12.2020. године обезбеди бесплатан приступ додатних седам EN ISO стандарда за медицинска средства односно за опрему за респираторе и вентилаторе, као и за CEN Споразум са радионице CWA који се односи на маске. Такође, Институт је свим заинтересованим странама омогућио да, без накнаде, преузму националне верзије ових стандарда који су били доступни преко интернет-странице Института.

У 2020. години Институт је објавио 2.032 српска стандарда и сродна документа, а истовремено је повукао 1.257 српских стандарда и сродних докумената. Од 2.032 објављена стандарда и сродна документа, 171 је објављено на српском, а 1.861 на енглеском језику.

Од 171 објављена стандарда и сродна документа на српском језику, 35 је било изворних српских стандарда, а 136 стандарда и сродних докумената настало је преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења.

Од 1.861 објављена стандарда и сродна документа на енглеском језику, 160 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 1.701 методом проглашавања.

Осим тога, у 2020. години је израђен укупно 1.422 нацрт стандарда и 1.888 дефинитивна текста нацрта стандарда.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2020. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2020. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 1.749 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2020. години, 132 комисије за стандарде одржало је укупно 253 састанка.

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2020. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	239	118	852	1304	1091	1422
Дефинитивни текст нацрта стандард	243	149	1631	1739	1874	1888
Стандард	249	171	1411	1861	1660	2032 ¹⁾
¹⁾ На укупан број треба додати и 58 исправки стандарда.						

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2020. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Донесени српски стандарди и сродни документи			Повучени српски стандарди и сродни документи
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	515/43-51-02/2020 од 31. јануара 2020. год.	8	124	132	154
Фебруар	989/55-51-02/2020 од 28. фебруара 2020. год.	9	167	176	139
Март	1349/56-51-02/2020 од 24. марта 2020. год.	14	215	229	103

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Донесени српски стандарди и сродни документи			Повучени српски стандарди и сродни документи
		На српском	На енглеском	Укупно	
Април I	1406/2-51-02/2020 од 3. априла 2020. год.	1	0	1	0
Април II	1473/33-51-02/2020 од 30. априла 2020. год.	20	134	154	60
Мај	1738/57-51-02/2020 од 29. маја 2020. год.	12	293	305	159
Јун	1990/39-51-02/2020 од 22. јуна 2020. год.	12	108	120	57
Јул	2324/53-51-02/2020 од 31. јула 2020. год.	18	130	148	97
Август	2623/40-51-02/2020 од 31. августа 2020. год.	14	117	131	84
Септембар	2954/53-51-02/2020 од 30. септембра 2020. год.	16	127	143	102
Октобар	3324/40-51-02/2020 од 30. октобра 2020. год.	13	77	90	46
Новембар	3629/52-51-02/2020 од 30. новембра 2020. год.	21	138	159	100
Децембар	3955/56-51-02/2020 од 31. децембра 2020. год.	13	232	245	156
УКУПНО:		171	1862	2033	1257

На основу информација из табеле 2.1, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину за стандарде на енглеском језику остварен и пребачен за: нацрте +53%, дефинитивне текстове нацрта +6.6% и за објављене стандарде + 32%.

Број реализованих стандарда на српском језику је за све три планске категорије мањи од планираног броја и то за: нацрте -50.6%, дефинитивне текстове нацрта -38.7%, и објављене стандарде -31.3%.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

У општим областима стандардизације, у 2020. години израђено је 1.060 нацрта и 1.103 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављен је 1.369 стандард/сродни документ.

У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 525 нацрта и 569 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 636 стандарда/сродна документа.

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и опитних стандарда* израђено је 535 нацрта и 534 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 715 стандарда/сродна документа.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2020. години, 104 комисије за стандарде у општим областима стандардизације су одржале укупно 204 састанка.

Од укупно 793 техничких радних тела ISO-а (254 техничких комитета и 439 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана (енгл. participant) у 58 тела, односно статус „О” члана (енгл. observer) у 416 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „Р” члана, у 2020. години комисије за стандарде гласале су на 514 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима *електротехнике, телекомуникација и информационих технологија*, у 2020. години израђено је 362 нацрта и 785 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 721 стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2020. години, 28 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације су одржале укупно 49 састанка.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2020. години гласано је на укупно 86 докумената, која су припремила 24 техничка комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. participant). Од укупно 210 техничких радних тела IEC-а (109 техничких комитета и 101 поткомитет), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана у 15 тела, односно статус „О” члана (енгл. observer), тј. посматрача у 131 телу, док се за свој статус у 64 тела IEC-а нису изјасниле.

У вези предлога за израду српских стандарда, које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа, чије је доношење предвиђено у 2020. години, Институт је у 2020. године предузео следеће активности:

- донео 20 европских и 75 међународних стандарда на енглеском језику, које је предложило Министарство одбране;
- донео један међународни и два ASTM стандарда, које је предложило Министарство животне средине;
- донео један међународни стандард на енглеском језику, које је предложило Министарство здравља. Имајући у виду да није обезбеђен иницијални превод тог стандарда, он је донет уместо на српском на енглеском језику;
- донео 10 међународних стандарда на енглеском језику, које је предложило Министарство унутрашњих послова.

Привредни субјекти, који су доставили своје предлоге Институту да се у национални систем стандардизације преузме одређен број стандарда, у 2020. години извршено је следеће:

- донет је један ASTM стандард на енглеском језику, на предлог Металаца а.д.;
- донета су 2 међународна стандарда, на предлог Clover Serbia d.d. Стандарди су донети на енглеском језику, јер нису били обезбеђени преводи, како би по захтеву, били донешени на српском језику;
- донета су два стандарда на енглеском језику, на предлог Шумарског факултета;
- донета су три европска стандарда на енглеском језику, на предлог ЕНЕЛ д.о.о., док ће међународни стандард, који је исто предложен, бити објављен у 2021. години.

Реализација плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом из CEN-CENELEC Guide 22:2018-01

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину предвиђен је рад на укупно 37 изворних српских стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде Института. У 2020. години Институт је објавио 35 изворних српских стандарда. У исто време, израђено је 35 дефинитивних текстова нацрта стандарда и 29 нацрта изворних стандарда.

Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе, у 2020. години у оквиру редовног преиспитивања стандарда повукле су укупно 1257 стандарда.

2.2 АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената једна је од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа. У 2020. години, Институт је издао 20 тумачења у вези са српским стандардима, и то 16 у општим областима и 4 у електротехничким областима стандардизације.

2.3 АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2020. годину

У првој половини маја 2020. године започете су активности на припреми предлога Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину. Основа за доношење овог плана био је Стратешки план развоја стандардизације у Републици Србији за период 2019–2021. године који је допуњен на основу предлога заинтересованих страна. Министарство привреде позвало је сва министарства Владе Републике Србије, као и Акредитационо тело Србије, да доставе листе стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину, а који су потребни као подршка доношењу техничких прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Своје предлоге доставила су Институту следећа министарства: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарство унутрашњих послова, Министарство културе и информисања, Министарство рударства и енергетике и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Такође, Институт је крајем маја 2020. године послао позив привредним друштвима и осталим заинтересованим странама да дају своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога је био 30. јун 2020. године. До тог рока Институту су достављена 6 предлога привредних друштава и осталих заинтересованих страна и једно физичко лице.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину планирано је да се донесе 351 српски стандард којим се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2021. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

Пошто је Институт до 31. децембра 2020. године преузео 99 % свих важећих европских стандарда, Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Овај број стандарда у 2020. години може да буде и мањи због нешто мање реализације пројеката европских стандарда почетком 2020. године. Рад свих комисија за стандарде у Институту, синхронизован је са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, односно, европски стандарди и сродни европски документи бити преузимани као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

У 2021. години и наредним годинама Институт ће настојати да обезбеди финансијска средства и ангажује сопствене ресурсе за превођење европских и/или међународних стандарда, посебно оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику, па их је потребно заменити издањима на српском језику и оних које намерава Институт да преузме на српском језику. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представља и софтвер за превођење Традос, који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику, чија листа је наведена у активности 2.9.

Институт се, као корисник, укључио у пројекат превођења европских хармонизованих стандарда на српски језик, посредством посебног споразума између Европске уније и Европског комитета за стандардизацију (CEN) и Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC). Овим пројектом се планира превођење 43 европска хармонизована стандарда CEN-а, као и 14 европских хармонизованих стандарда CENELEC-а.

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената се објављује на интернет страници Института, а након усвајања од стране Скупштине.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину утврђен је на 151. седници Управног одбора Института, која је одржана 14.10.2020. године а постављен је на интернет-страницу Института 16.11.2020. године.

2.4 АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију, Институт има обавезу да сваке године припреми и Менаџмент центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, достави извештај у вези са стандардизацијским активностима које је предузимао у току претходне године, а које се односе посебно на сектор микро, малих и средњих предузећа, као и да тај извештај објави на својој интернет-страници.

У складу са обавезама, Институт је званично именовао особе које представљају Институт у радним групама CEN-а и CENELEC-а, које се баве питањима сарадње са сектором ММСП, као и питањима која се односе на извршавање обавеза националних тела за стандарде, које проистичу из Уредбе 1025/2012 и извештавају о томе.

Извештаји европским организацијама за стандардизацију достављени су крајем јануара 2020. године, а извештај о активностима које је Институт предузимао у успостављању сарадње са сектором ММСП објављен је на интернет-презентацији Института (https://www.iss.rs/en/button_66.html).

2.5 АКТИВНОСТ: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину

Каталог за 2019. годину садржи документа објављена у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године. Каталог за 2019. годину био је доступан корисницима у марту 2020. године. Као једна од погодности коју уживају, каталог се бесплатно доставља члановима Института, као и националним телима за стандардизацију са којима Институт размењује такве публикације.

2.6 АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима

У току 2020. године настављено је са даљим развојем и редовним ажурирањем базе техничких прописа и њихове повезаности са српским стандардима. То је подразумевало стално ангажовање запослених у Одељењу за правне, финансијске и опште послове и на праћењу прописа који се позивају на стандарде, као и Одељења за развој и одржавање информационог система на вршењу измена статуса техничких прописа који су повезани са српским стандардима, односно уклањање прописа стављених ван снаге, уношење података о прописима који су замењени новим и повезивање стандарда са прописима који се први пут уносе у базу.

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, термилошкоку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2020. године редовно је вршен унос и контрола података о објављеним стандардима, нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда, као и о продаји стандарда.

С обзиром на то да је у току 2020. године припремљена и пуштена у рад нова интернет-презентација Института, која податке о стандардима повлачи директно из базе података о српским стандардима и сродним документима, вршене су и дораде базе и њено прилагођавање базама европских и међународних организација за стандардизацију из којих се добијају подаци о стандардима који се преузимају у национални систем стандардизације.

2.7 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2020. године настављено је са уносом термина из преузетих европских и међународних стандарда објављених на српском језику у 2019. години, који су или терминолошки стандарди или се у њима утврђују термини за одређену област (укупно 121 стандарда).

База стандардизованих термина Института настала је радом запослених у Институту, као и чланова комисија за стандарде. Користи се приликом преузимања европских и међународних стандарда методом превођења на српски језик, а од 2016. године је јавно доступна ширем кругу корисника преко интернет-презентације Института.

Терминолошка база обогачена је за 944 термина и садржи 24.617 термина са пратећим дефиницијама на српском језику, као и дефиницијама на енглеском језику, које су у 2020. години постале јавно доступне.

Осим рада на домаћој терминолошкој бази, у сарадњи са Сектором за електротехничку стандардизацију и информациони систем, запослени у Одељењу за издавачку делатност извршили су терминолошку обраду и унос 297 српских термина из стандарда SRPS IEC 60050-171, односно из области дигиталне технологије за тзв. Електропедију, односно речник термина из области електротехнике који одржава Међународна електротехничка комисија (IEC).

2.8 АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је сигурност система и заштита од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN).

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је наставио са одржавањем архивске збирке важећих и неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима.

У 2020. години база је редовно ажурирана подацима о новооснованим или обједињеним односно расформираним комисијама за стандарде. Тако су у базу унети подаци из 10 решења о комисијама за стандарде и ажурирани/додати подаци о 54 чланова комисија за стандарде. У исто време, постојећи подаци о комисијама систематично су проверавани и исправљани, по потреби.

2.9 АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација

У 2020. години активности превођења биле су усмерене пре свега на подршку процесу доношења стандарда на српском језику. Тако је у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност завршено превођење следећих докумената:

- ISO 22301:2019 (30 страна), *Безбедност и отпорност – Системи менаџмента континуитетом пословања – Захтеви*,
- увод у међународни стандард ISO/IEC 27799 (9 страна), *Информатика у здравству – Управљање безбедношћу информација у здравству помоћу ISO/IEC 27002*,
- ISO 22320 (25 страна), *Безбедност и отпорност – Менаџмент ванредним ситуацијама – Смернице за менаџмент инцидентима*,
- EN 14012:2019 (56 страна), *Поштанске услуге – Квалитет услуге – Принципи за решавање рекламација*,

- EN 13850:2020 (135 страна), *Поштанске услуге – Квалитет услуге – Мерење транзитног времена од почетка до краја услуге за једну поштом, и то приоритетном поштом и поштом прве класе,*
- ISO 3534-1:2006 (84 стране), *Статистика – Речник и ознаке – Део 1: Термини и теорије вероватноће и општи статистички термини*
- ISO 10261:2002 (10 страна), *Машине за земљане радове – Бројчани систем идентификације производа.*

Као подршка промоцији стандардизације, преведене су следеће публикације: ISO публикација „Contributing to the UN Sustainable Development Goals with ISO standards” и ISO брошуре „Континуитет пословања ISO 22301” и „Кампања о одрживим градовима”.

Као практична помоћ у примени захтева и стандарда за QMS, извршена је припрема и објављивање 14 посебних публикација докумената у виду упутстава, тзв. APG (ISO 9001 Auditing Practices Group – ISO 9001 Група за праксу проверавања), које су постављене на интернет-страницу Института.

Комерцијална услуга преводјења за кориснике који су набавили издање српског стандарда на енглеском језику, а потребно им је на српском, извршена је на основу уговора са Пословним удружењем произвођача бетона БИС за стандард SRPS EN 13670:2012 (65 страна), *Извођење бетонских конструкција.*

2.10 АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА

У 2020. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства привреде, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која ће на основу свих извештаја из ПП 1 изградити Годишњи извештај о напретку Републике Србије у 2020. години,
- достављања ажурираних прилога за стратегију и акциони план за хармонизовану област у оквиру ПП 1,

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на:

- Веб састанку са представником Joint Research Centre при Европској комисији у вези са детаљима позива да Институт и Грађевински факултет у Београду буду локални домаћини Балканске школе Еврокода. Састанци одржани 30.01.2020, 03.02.2020. и 20.02.2020. године;
- седници Комисије за именовање ТОУ Правилника о машинама, Министарство привреде, 27.01.2020. године;
- седници Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 44. седнице одржане електронским путем.
- седници у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре ради консултација око попуњавања упитника за CEN/BT у вези са CRP бр.305/2011 и hEN, 27.01.2020. године
- седници Комисије за признавање страних исправа и знакова усаглашености у складу са Правилником о захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености гасних апарата („Службени гласник РС”, број 87/11) на којој је разматран захтев једног привредног друштва, Министарство рударства и енергетике, 06.02.2020.

- седници радне групе за израду предлога Правилника за бетон и армирани бетон, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 03.02.2020.
- седници са представницима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на тему хармонизованих стандарда под Уредбом о грађевинским производима и предстојеће измене Правилника о обавезном атестирању типских елемената преко ЗООМ-а, 26.03.2020.
- дописној седница Комисије за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 08.06.2020.
- дописној седница о дужини прелазних рокова за обавезну примену хармонизованих стандарда, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 15.06.2020. години.
- Састанак Комисије за именовање ТОУ покретне опреме под притиском, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 21.07.2020.
- Састанак Комисије за именовање ТОУ према правилнику о мерилима, електронски 16.07.2020., 24.07.2020.– 1 представник.
- Састанак Комисије за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси, за именовање у складу са правилницима за цреп и елементе за зидање и керамичке плочице, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 09.07.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за утврђивање услова о испуњености захтева за именовање тела за спровођење оцењивања усаглашености и погодности за употребу чинилаца интероперабилности и за поступак верификације подсистема са захтевима, дописно, 23.07.2020., 02.10.2020., 18.11.2020., 18.12.2020., 22.12.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености типа амбалаже или цистерне за транспорт опасне робе, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 03.08.2020., 24.09.2020., 01.10.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за проверу испуњавања захтева, односно испуњења обавеза именованог тела за оцењивање усаглашености челика за армирање бетона, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 20.08.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за овлашћивање стручног лица које испитује цистерну, батеријско возило и MEGC, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 28.08.2020. 21.12.2020., 22.12.2020., 23.12.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за признавање страних исправа и знакова усаглашености у складу са Правилником о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености једноставних посуда под притиском и Правилником о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском, Министарство рударства и енергетике, 11.09.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за утврђивање испуњености услова за признавање иностраних исправа за грађевинске производе, Министарство грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 01.09.2020. - 1 представник.
- Састанак радне групе за припрему Правилника за бетон, Институт ИМС, 18.09.2020., - 1 представник.
- Састанак Комисије за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси према захтевима Правилника о техничким захтевима за хемијске додатке бетону, млазном бетону, малтеру и ињекционој маси за каблове за претходно напрезање, Министарство грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре, електронски, 05.10.2020. – 1 представник.

- Састанак Комисије за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси према захтевима Правилника о техничким захтевима за елементе за зидање од глине, елементе за зидање од калцијум-силиката и блокове од глине за полумонтажне ситноребрасте таванице, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 12.11.2020. – 1 представник.
- Састанак Комисије за признавање страних исправа и знакова усаглашености, Министарство рударства и енергетике, Сектор за нафту и гас, електронски 17.12.2020.- 1 представник.

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде присуствовали су:

- радионици о изради Стратегије и Националног плана управљања отпадом, која се одржана у Привредној комори Србије, 23. јануара 2020. године у оквиру твининг пројекта „Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“,
- седници техничких радних група за израду смерница за имплементацију ланаца вредности у складу са принципима СЕ, Привредна комора Србије 29. јануара 2020. године,
- седници Комисије за именовање ТОУ у складу са Правилником о безбедности дејчјих игралишта, 30.01.2020. године у Министарству привреде,
- 2020. године у Министарству привреде.
- Учествовање на две електронске седнице Комисије за именовање ТОУ у складу са Правилником о безбедности дејчјих игралишта, 21. и 22.09.2020. године у Министарству привреде
- Учествовање на 4. седници радне групе за циркуларну економију, одржаној виртуелно, 06.11.2020.

Представници Одељења за телекомуникације и информационе технологије су учествовали на састанку Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање ТОУ из Правилника о радио-опреми и телекомуникационој терминалној опреми ради разматрања захтева за именовање који је доставила Лабораторија за испитивање и контролу квалитета Профи лаб д.о.о.

Ове активности су обухватале проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима, посебно у вези са припремањем извештаја, информација и других материјала.

2.11 АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2020. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом у 2020. години остварени су следећи резултати:

- гласано је на 2.687 радних докумената СЕН-а у разним фазама развоја ЕН стандарда и то: у фази јавне расправе –1.039 документа, у фази дефинитивног текста нацрта – 702 документа, у фази систематског преиспитивања објављених ЕН стандарда – 892 документа, док се на остатак докумената гласало у нижим фазама развоја, односно у фази нацрта на нивоу комитета (тзв. „CIB“ фазе); проценат гласања износи 100 %;
- гласано је на 731 радни документ CENELEC-а, и то: AG – 6, ENQ – 97, FV – 44, Vote for TS/TR – 19, Parallel vote on CDV –273, Parallel vote on FDIS –291; проценат гласања износи 100 %;

- редовно су припремани и достављани подаци о преузетим европским стандардима и сродним документима Менаџмент-центру CEN-a и CENELEC-a (CCMC) у Бриселу;
- редовно су праћени статутарни и други документи управних, административних и других тела европских и међународних организација за стандардизацију и гласано је на њих;
- припремљено је 487 гласачких листића и извршено гласање на 514 ISO стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремљен је 181 гласачки листи и извршено гласање на 86 IEC стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремани су материјали у вези са пројектом који Институт реализује у сарадњи са Националним метролошким институтом Немачке (PTB), као и у вези са будућим пројектом „Aid for Trade” са представницима Чешке канцеларије за стандарде, метрологију и испитивање;
- у вези са реализацијом пројекта IPA 2017, EU for Serbia – Support for Safer Products, представници Института учествовали су у припреми пројектних активности у делу који се односи на Институт и присуствовали састанцима са представницима пројекта;
- у вези са припремом пројекта Немачког метролошког института (PTB) који се односио на ублажавање кризе изазване пандемијом вируса Covid-19 за институције инфраструктуре квалитета, представници Института су активно учествовали у припреми пројектних активности;
- Институт је активно учествовао у консултацијама са европским организацијама за стандардизацију CEN/CENELEC током израде стратегије европске стандардизације за период до 2030. године;
- на основу Статута CEN-a, члан 14, Институт је номиновао директора Института за нови мандат за редовног члана Административног одбора CEN-a, Група С, за период 2021-2022. Током заседања Генералне скупштине CEN-a, у јуну 2020, кандидатура је прихваћена и потврђен је нови мандат директору Института;
- у марту 2020. године, Институт је номиновао директора Института за позицију председавајућег у Комитету Међународне организације за стандардизацију за земље у развоју (ISO DEVCO) за период 2021-2022 године. У складу са ISO правилима процедуре (Прилог А, тачка 15, Институт је доставио номинацију кандидата, писмо препоруке Института за стандардизацију Босне и Херцеговине, као и остала документа, телу задуженом за пријем номинација – ISO Council Standing Committee for Review of Nominations (CSC/NOM);
- Институт је на основу ISO правила процедуре, тачка 6.1.3, номиновао следеће националне организације за стандардизацију за чланове ISO савета за период 2021-2023, и то: група 2 – Биро за стандардизацију Белгије (NBN), група 3 – Danish Standards (DS) и група 4 – Словеначки институт за стандардизацију (SIST);
- обављена је кореспонденција са техничким комитетима Међународне организације за стандардизацију ISO/TC 46, ISO/TC 37/SC 2, као и Здруженим техничким комитетом ISO/IEC JTC 1/SC 2, са захтевом за изменом међународних стандарда у којима још увек егзистира назив српскохрватски језик, као и оних у којима српски језик треба додати језицима који коирсте латиничко писмо;
- за програм Међународне електротехничке комисије IEC под називом „IEC Young Professionals Programme”, који подржава учешће и ангажовање младих експерата у националној, као и међународној стандардизацији, у јуну 2020. године, два млада експерта из две српске компаније пријављена су за учешће у „IEC 2020 YP Programme” радионици;
- сарадницима у Институту су редовно достављане информације добијене од међународних и европских организација за стандардизацију у вези са новим радним документима, нацртима и објављеним стандардима, новооснованим техничким комитетима и сл.;

- у базама података међународних и европских организација за стандардизацију о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, именовао за рад у појединим техничким радним телима тих организација;
- у поступку редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO-а редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период;

2.12 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

Институт одржава статус пуноправног члана у међународним организацијама за стандардизацију (ISO и IEC) и статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију (CEN и CENELEC) и активно учествује у креирању и спровођењу њихових политика и стратегија. У том циљу, у 2020. години представници Института, путем веб-састанака, учествовали су на заседањима следећих тела тих организација:

Директор Института учествовао је на:

- 33. заседању ISO DEVCO CAG које је одржано од 17. до 19. марта 2020. године.
- седници Административног одбора CEN-а и заједничкој седници Административног одбора CEN/CENELEC које су одржане од 24. до 25. марта 2020. године.
- на седници Административног одбора CEN-а и заједничкој седници Административног одбора CEN/CENELEC које су одржане 17. јуна 2020. године.

Руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је на 87. седници Техничког одбора CEN-а и 162. седници Техничког одбора CENELEC-а, које су одржане онлајн 19. и 20. маја 2020. године.

Четворо запослених у Институт су учествовали на ISO радионици под називом „Регионална обука о доброј пракси у стандардизацији - Good Standardization Practice“, која је одржана од 1. до 4. јуна 2020. године.

Директор Института, руководиоца Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и руководиоца Сектора за опште области стандардизације учествовали су на:

- 53. генералној скупштини CEN-а, 60. генералној скупштини CENELEC-а и 9. заједничкој скупштини CEN/CENELEC-а које су одржане 18. јуна 2020. године и
- 43. заседању Генералне скупштине ISO-а, које је одржано 24. септембра 2020. године и 54. заседању Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO), које је одржано 9. октобра 2020. године.

Директор Института, руководиоца Сектора за електротехничку стандардизацију и информационе технологије, учествовали су на 84. заседању Генералне скупштине IEC-а, одржаном од 9. до 13. новембра 2020. године.

Директор Института, руководиоца Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност, руководиоца Сектора за опште области стандардизације и руководиоца Сектора за електротехничку стандардизацију и информационе технологије, учествовали су на ванредним заседањима CEN/CENELEC-а, као и на заседањима административних одбора CEN/CENELEC-а, који су одржани 25. и 26. новембра 2020. године.

2.13 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS Z183, *Карактеризација и управљање отпадом*, учествовао је на састанку радне групе AHG 3 ISO/TC 32, који је одржан 24. јануара 2020. године у Паризу, Француска.

Запослени у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовао је на 38. заседању европског техничког комитета CLC/TC 65X, *Industrial-process measurment, control and automation*, које је одржано од 04. до 05. фебруара 2020. године у Милану, Република Италија.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-3,4,9, *Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 3/WG 22, *EN 1993-1-14*, који је одржан 13. фебруара 2020. године у Будимпешти, Мађарска.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 2/WG 01/TG 7, који је одржан 21. фебруара 2020. године у Карлсрусу, Савезна Република Немачка.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 2/WG 01, који је одржан путем веб - састанка 30. и 31. марта 2020. године.

Председница Комисије за стандарде и сродне документе KS N010, *Флуиди за примену у електротехници*, именована је за експерта на седници радне групе Међународне електротехничке комисије IEC/TC 10 – MT 22, која је одржана у 2020. години.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS Z183, *Карактеризација и управљање отпадом*, учествовао је на стручном скупу „Second Plenary Meeting of ISO TC 323 Circular Economy, WG3 – Measuring circularity и CAG ISO TC 323, који је одржан путем веб - састанка од 15. до 19. јуна 2020. године.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 2/WG 01, који је одржан путем веб – састанка 22. и 23. јуна 2020. године.

Председник комисије за стандарде и сродне документе KS A037, *Терминологија* и руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовали су (онлајн) на пленарној седници ISO/TC 37/SC 2, која је одржана 29. јуна 2020. године.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-3,4,9, *Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције*, присуствовао је веб - састанку радне групе CEN/TC 250/SC 3/WG 04, *Evolution of EN 1993-1-4 – Stainless steel*, који је одржан 8. јула 2020. године.

Запослени у Одељењу за електротехнику, телекомуникације и информационе технологије учествовао је путем веб - састанка на 25. заседању Техничког поткомитета ISO/IEC JTC 1/SC 2, *Coded character sets*, који је одржан од 24. до 26. августа 2020. године.

Члан комисије за стандарде и сродне документе KS U250-1,8, *Основе прорачуна, дејства на конструкције и сеизмички прорачун* присуствовао је онлајн састанку радне групе CEN/TC 250/SC 8/WG 01, *Пројектовање сеизмичких отпорних конструкција – зидане конструкције*, који је одржан 11. септембра 2020. године.

Члан комисије и запослени у Одељењу за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај, учествовали су на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 2, *Eurocode 2, Design of concrete structures*, који је одржан од 2. до 4. новембра 2020. године.

2.14 АКТИВНОСТ: Активности Института као информационог центра за стандарде у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ, као и на основу споразума СЕФТА

Информациони центар је у 2020. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) 35 нацрта изворних српских стандарда, односно српских стандарда којима се преузимају национални стандарди других земаља. Према обавезама из споразума СЕФТА није било нотификација изворних српских стандарда.

У вези са информисањем јавности о српским стандардима, Информациони центар је остварио следеће резултате:

- припремио је 31 одговор на упите, које су доставиле заинтересоване стране из земље и иностранства и услужено је 13 странака (до увођења ванредног стања). Пружене су опште информације и помоћ који се односе на идентификовању релевантних стандарда за странке, рад одређених комисија за стандарде и поступку учлањења, пружање информација о тачном навођењу стандарда у документацији за јавне набавке, везу између српских стандарда и прописа итд.;
- CEN-у и CENELEC-у редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2020;
- у циљу континуираног унапређења својих услуга, Инфоцентар је 22. октобра 2020. године организовао веб - састанак са представницима инфоцента у регионалним привредним коморама у Суботици, Новом Саду, Ваљеву, Нишу, Крагујевцу и Зајечару, а који су основани крајем 2018. Године. Како је Институт од тада увео бројне новине у свом пословању, овај састанак је био прилика и да се представе те новине, али и да се размене искуства и утисци у досадашњем раду. Истовремено, представници инфоцента су указали и на проблеме у раду и дали низ корисних предлога за побољшање рада инфоцента и њихову промоцију;
- споразум о пословно-техничкој сарадњи између Института и Информативног центра за пословну стандардизацију и сертификацију из Новог Сада (BSC центар), који је оријентисан на пружање саветодавних услуга и обука, у области стандардизације и сертификације, закључен је 19. новембра 2020. Споразум обухвата омогућавање приступа бази комплетних текстова важећих српских стандарда, што ће учинити српске стандарде доступнијим корисницима из Војводине. На овај начин, BSC центар представљаће још један регионални инфоцентар Института, а корисници ће моћи на лакши и бржи начин да читају стандарде и да добију све неопходне стручне информације.

2.15 АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2020. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано извршавају у складу са Маркетинг-планом Института за 2020. годину.

У 2020. години, Институт је планирао да током године спроведе 15 промотивних активности. Од наведеног броја, 6 промотивних активности су реализоване у потпуности, 2 промотивне активности су 50 % реализоване, 4 промотивне активности мање од 33 %, док 3 промотивне активности нису реализоване.

- Промотивне активности које су планиране у 2020. години и проценат њихове реализације је:
- Промоција нових стандарда и ревизије постојећих стандарда, са посебним акцентом на стандарде који су објављени на српском језику, планирано 12 промотивних активности – 100 %;
- Промоција стандарда који су на јавној расправи, са акцентом на стандардима на српском језику, планирано 12 промотивних активности – 100 %;

- Праћење и реализација промотивних кампања међународних и европских организација за стандардизацију – 100 %;
- Промоција инфо центара у привредним коморама и регионалним канцеларијама инжењерске коморе, организовати посете и промоцију стандардизације и стандарда у директном контакту са привредницима, планирано 12 промотивних активности – 8 %;
- Промовисање чланства у Институту, планирано 8 промотивних активности – 50 %;
- Промоција шампаних збирки стандарда, планирано 5 промотивних активности – 100 %;
- Промоција електронских збирки стандарда, планирано 7 промотивних активности – 28 %;
- Проширење сарадње са новим организацијама, планирано 6 промотивних активности – 33 %;
- Промоција стандарда и стандардизације преко учешћа на сајмовима, планирано 10 промотивних активности – 0 %;
- Промоција стандарда и стандардизације у одређеним областима, планирано 4 промотивне активности – 25%;
- Промоција нових услуга Института, планирано 8 промотивних активности – 50 %;
- Промотивне активности за обуке, планирано 2 промотивне активности – 100 %;
- Промоција базе прописа и термилошке базе Института – 0 %
- Остале промотивне активности, планирано 2 промотивне активности – 100 %

Имајући у виду горе наведене активности, као и њихов проценат реализације, може се закључити, да је Институт реализовао 53 % од планираних активности дефинисаним Маркетинг планом за 2020. годину.

Промотивне активности у 2020. које су спроведене су:

- Ажурирање 2. издања електронске тематске збирке стандарда Еврокод 2: *Пројектовање бетонских конструкција*, као и израда е-збирки националних прилога за еврокодове 1, 2, 4 и 8, а затим и ажурирање издања електронских збирки које обухватају стандарде за: оцењивање усаглашености и сертификацију система менаџмента, основне стандарде из области система менаџмента квалитетом, безбедност и отпорност друштва и услуге приватног обезбеђења, менаџмент ризиком, системе менаџмента квалитетом здравствених услуга и QMS медицинских средстава. Такође, ажурирана је е-збирка која се односи на QMS у индустрији нафте, петрохемије и природног гаса. За све е-збирке, припремљени су пригодни промотивни текстови за интернет страницу Института;
- На интернет-презентацији Института, редовно су објављиване вести о новим међународним стандардима, европским стандардима у развоју или о стандардима који су преузети у национални систем стандардизације на српском језику. Објављено је укупно 115 вести на интернет-презентацији Института и друштвеним мрежама (Facebook, Linkedin, Twitter);
- Вршено је обавештавање електронским путем специфичних циљних група о новим стандардима из одређене области, као и о ревизијама постојећих стандарда.
- Дистрибуиране „ИСС Новости”, информативно гласило Института, које садржи вести о догађајима у националној и међународној стандардизацији, текстове о стандардима у различитим фазама развоја и најпродаванијим стандардима на месечном нивоу, на адресе 2.500 пријављених корисника.
- У јуну је реализована кампања слања позива за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2021. годину.

- Промоција нових стандарда и ревизије постојећих стандарда, са посебним акцентом на стандарде који су објављени на српском језику је рађена на месечном нивоу објавама текстова на интернет страници Института, на друштвеним мрежама, информацијама у сваком месечном издању ИСС Новости.
- Промоција стандарда који су на јавној расправи, са акцентом на стандардима на српском језику је рађена путем објава текстова у оквиру ИСС Новости.
- Успостављена је сарадња са порталом Квалитет, који објављује вести о стандардизацији и којом је омогућено активно промовисање услуга Института (организација обука, услуге сертификације, консултантске услуге и сл).
- Промоција стандарда из области менаџмента континуитетом пословања извршена је кроз реализацију серије вебинара, којима је извршена.
- Обележен је Дан Института и Светски дан стандарда, уз учешће добитника годишњих признања за допринос развоју националне стандардизације, а додела признања је емитована уживо на друштвеној мрежи Фејсбук.
- Кампање међународне организације за стандардизацију (ISO) коју је Институт пратио оригиналним текстовима, који повезују ISO кампању и националну стандардизацију у тој области путем објављивања текстова поводом Светског дана здравља, Светског дана безбедности и заштите на раду, Светског дана метрологије, Светског дана вода, Светског дана туризма и Међународног дана борбе против корупције.
- На свим промотивним предавањима и семинарима интерни предавачи Института упознавали су јавност са предностима чланства у Институту као и чланства у комисијама Института.
- Институт је излагао сва штампана издања публикација и збирки стандарда на штандовима у салама у којима су се одржавали семинари, и где су их запослени промовисали јавности.
- Вршено је редовно оглашавање свих уговорених обука (семинара и вебинара) на интернет страници Института, као и месечно путем ИСС Новости. Редовно су реализоване имејл кампање, за све оглашене семинаре и вебинаре.
- Промотивни годишњи извештај за 2019. годину, израђен је у 100 примерака, достављен сарадницима и објављен на интернет страници Института.

Промотивна предавања за средње стручне школе и техничке факултете

Представници Института учествовали су од 16. до 19. фебруара на конференцији Тренд 2020. у организацији Факултета техничких наука у Новом Саду и Универзитета у Новом Саду. Скуп је организован на Копаонику са темом „Иновације у модерном образовању”, а представници Института промовисали су стандарде као подршку иновацијама и увођење едукације о стандардизацији у високошколске установе. На конференцији је представљен рад под називом „Стандарди као подршка иновацијама”, чији су аутори запослени Института.

Такође, због ванредних непланираних околности, у 2020. години изостале су редовне посете студената Институту.

Округли столови и стручни промотивни скупови

У сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама, Институт је организовао акредитовани национални симпозијум „Безбедност у здравству”, који је под покровитељством Министарства здравља одржан у јуну у Клубу посланика у Београду. Симпозијуму је присуствовало више од 80 учесника, из здравствених установа из целе земље. Овај догађај је маркетиншки пропраћен најавама и извештајима на интернет страници Института, ИСС Новостима, као и на друштвеним мрежама.

У 2020. години, због пандемије изазване вирусом, COVID-19, нису организовани планирани промотивни стручни скупови и округли столови. Уместо тога, одржавани су бесплатни вебинари на разне актуелне теме (видети активност 2.17)

Промоција продаје стандарда

У 2020. години, промоција продаје појединих стандарда, штампаних и електронских збирки објављених током године, реализована је на интернет-презентацији Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости”. Редовно су објављивани текстови о новим производима Института, након чега су следиле објаве на друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС новости”, а повремено су реализоване и промотивне кампање путем интернет маркетинга, слањем информације на циљне групе за конкретне производе (нове стандарде или збирке). У промотивне сврхе служе и обуке за практичну примену великог броја стандарда који су у плану семинара за сваку годину.

Објављено је 10 нових електронских збирки српских стандарда и ажуриране су 4 постојеће електронске збирке. Промоције ових збирки вршене су кроз вести на интернет страници Института.

У периоду од краја јануара до краја фебруара спроведена је веб кампања европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC #standardsplusinnovation. Циљ је био подстицање иноватора и истраживача на укључивање у процес стандардизације.

У фебруару су промовисана два нова документа повезана са Уредбом за грађевинске производе као и за електронске збирке стандарда за еврокодове. Реализована је промоција збирки еврокодова текстом на сајту и мејл кампањом купцима стандарда из области грађевинарства.

У августу је реализоване промотивна имејл кампања за штампану збирку „Криза Covid-19: Од менаџерске теорије до праксе”, а у децембру је реализована имејл кампања за штампану збирку: „Информационе технологије – Систем менаџмента безбедношћу информација – Књига 1. и 2, допуњене новим верзијама стандардима на CD-у, као и за штампану и електронску збирку „Атмосферско пражњење”.

Услуга онлајн читања пакета стандарда промовисана је уз све позиве на вебинаре, као и у оквиру ИСС новости.

У циљу глобалне борбе против COVID-19, Институт се придружио напорима ISO-а, CEN/CENELEC-а и заинтересованима у индустрији заштитне опреме и медицинских средстава, као и пацијентима и јавности, омогућио слободан приступ одређеном броју стандарда из ове области.

Такође, како би помогао корисницима у превазилажењу проблема изазваних за време ванредног стања, Институт је до окончања ванредног стања понудио услугу тумачења српских стандарда и сродних докумената без накнаде.

Промоција услуге on-line приступ стандардима

У 2020. години је закључено 11 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године. Највећи број њих односио се на приступ бази за 1-10 корисника с правом истовременог приступа, док се по 1 уговор односио на приступ бази за 11-50, односно на приступ бази за 51-100 корисника с правом истовременог приступа. Такође, закључен је 1 уговор за онлајн приступ бази српских стандарда и сродних докумената са образовном институцијом, за приступ изабраном пакету од 201 и више српских стандарда и сродних докумената.

Кампања одобравања посебних попушта на пакете стандарда, онлајн читање стандарда и друго реализована је у децембру, када је одобрен посебан попуст од 10 % за услугу онлајн приступа комплетним текстовима српских стандарда и сродних докумената. То је промовисано на веб-сајту Института, налозима на друштвеним мрежама и кроз ИСС Новости, као и наменским имејл кампањама.

Промотивни текстови о Институту и стандардизацији у стручним часописима:

Активности Института у 2020. години биле су објављене у различитим медијима. Преглед страница:

- Часопис „Економетар”, 1. фебруар 2020. године, објављен интервју са директорком Института под називом „Србија преузела 99 одсто европских стандарда”;
- Часопис Међународне организације за стандардизацију, „ISO Focus”, у издању за месец фебруар, објавио је вест о обележеном јубилеју 85 година стандардизације;
- Портал Квалитет, 4. марта објављени текстови о новим стандардима „Смернице за повећање задовољства корисника” и „Како да медицинска средства буду што безбеднија“, као и најави бесплатног вебинара „Менаџмент континуитетом пословања“, а у априлу: „Тумачење одредаба стандарда без накнаде” „Проширена листа слободно доступних стандарда за заштитну опрему, медицинска средства, респираторе и безбедност и отпорност”;
- Текст о новим стандардима „Смернице за повећање задовољства корисника” објављен и на следећим порталима: „Е-капија”, „Каматица”, „Банкар”, „Вести”;
- Веб сајт Министарства привреде, у априлу објављен текст „Слободно доступни стандарди у борби против корона вируса”;
- Веб сајт Министарства привреде, Сектора за квалитет и безбедност производа, објављен текст „Бесплатни стандарди у борби против COVID-19”;
- Дневни лист „Вечерње новости”, 28. маја објављена вест „Веб-симпозијум о безбедности у здравству”, као и на порталу Тањуг (28. мај) и дневном листу „Политика” (30. мај);
- CEN and CENELEC Newsletter „On the spot”, у јуну објављена вест о новом веб-сајту Института и серији бесплатних вебинара „ISS’ new website and series of webinars”, а у септембру је објављена вест о публикацији „The latest publication of the Institute for Standardization of Serbia: „COVID-19 crisis: From managerial theory to practice”;
- Чланак „The latest publication of the Institute for Standardization of Serbia: „COVID-19 crisis: From managerial theory to practice” објављен и на веб сајту европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC;
- На веб-сајту Међународне организације за стандардизацију, 2. новембра, у оквиру вести „COVID-19: national resources”, објављене активности које је Институт предузео као допринос борби против пандемије;
- Портал „Топ Србија” у новембру објављен текст о сарадњи Института и BSC Информативног центра;

2.16 АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга

Институт је почетком 2020. године имао 79 чланова Скупштине. Током године, за 7 чланова је престало чланство у Институту, тако да је на крају 2020. године, број чланова Института износио 72. Промотивне активности у циљу повећања броја чланова Института реализоване су кроз промотивне презентације Института које се одржавају као уводне активности за сваки семинар, вебинар и промоцију коју је Институт организовао. Такође, приликом гостовања Института на стручним или промотивним скуповима, коришћена је прилика да представник Института укаже присутнима на користи од укључења у активности Института. Поред тога се као пропратни материјал уз сваки семинар деле промотивни флајери за чланство у Институту. Посебних, наменских кампања није било у овом периоду.

На интернет-презентацији Института, друштвеним мрежама и у електронском гласилу „ИСС Новости“ редовно су објављивани текстови о новим услугама Института, као што су претплата на изабране стандарде, приступ целокупној бази српских стандарда на период од годину дана и слично.

У складу са новим околностима изазваним пандемијом Covid 19, отказани су сви раније најављени семинари и промоције, због чега је Институт био примаран да другачије организује своје активности и организује пружање нове услуге, вебинари. До краја године, реализовано је 29 вебинара (16 комерцијалних и 13 са бесплатним учешћем). Више о вебинарима у активности 2.17.

2.17 АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Семинари и обуке

Планом семинара и радионица за 2020. годину било је предвиђено одржавање 33 семинара, од тога 14 са алтернативним терминима одржавања, и уз могућност поновљеног одржавања оних семинара за које буде утврђено постојање већег интересовања корисника. Институт је у 2020. години реализовао укупно 38 обука.

Институт је организовао семинаре у складу са Планом до средине марта, када је, услед пандемије изазване вирусом COVID-19, проглашено ванредно стање у Републици Србији. У том периоду организовано је 7 комерцијалних семинара, а затим је започето са организацијом обука онлајн (вебинара). Такође, у 2020. години, реализована је једна инхаус обука и један акредитовани национални симпозијум.

Укупно је одржано 27 комерцијалних обука (од тога, 11 уживо и 16 онлајн), као и 11 вебинара са бесплатним учешћем. Поред тога, Институт је се прикључио као партнер у реализацији 2 вебинара и 1 међународне видео конференције. На свим обукама одржаним у организацији Института у 2020. години присуствовало је више од 1.200 учесника.

Називи одржаних семинара су:

- Интерни проверавачи система менаџмента у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017 (практична обука), дводневна, реализована у сарадњи са Институтом за унапређење пословања,
- Тумачење захтева стандарда за медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014 и препоруке за његову примену,
- Систем менаџмента безбедношћу хране, новине у SRPS EN ISO 22000:2018,
- Процена ризика од катастрофа и планови заштите и спасавања (лиценцирана петодневна стручна обука), реализована у сарадњи са Proks Vision д.о.о. двапут,
- Радио-опрема и телекомуникациона терминална опрема (РиТТ): Доказивање усаглашености са битним захтевима (са демонстрацијом метода испитивања у лабораторији – нова опрема и нове методе), реализован, у сарадњи са Идворски Лабораторијама д.о.о.,
- Примена Правилника о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама и стандарда из ове области,

Реализована је и тродневна инхаус обука, Интерни проверавач интегрисаног система менаџмента SRPS ISO 9001:2015, SRPS ISO 14001:2015 SRPS ISO 45001:2018, за запослене у организацији Колектор Етра д.о.о. из Београда.

Вебинари

Почетком марта месеца, у складу са околностима, отказани су сви раније најављени семинари и промоције, а средином истог месеца предузете су активности у вези са организовање вебинара. До краја године, реализовано је 29 вебинара (16 комерцијалних и 13 са бесплатним учешћем).

У периоду од краја марта до краја маја 2020. године, реализовано је укупно 8 бесплатних вебинара. Они су били прилика, да се великом броју учесника пренесу знања о пословању у кризним условима и да се истовремено промовише улога стандарда из области менаџмента континуитетом пословања. Већина вебинара организована је у сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама, на основу уговора о пословно-техничкој сарадњи. Број учесника на сваком вебинару се кретао од 30 до 100.

У другој половини 2020. године организована су још 3 бесплатна вебинара. Од тога, један је био намењен члановима комисија за стандарде и сродне документе, док су друга два одржана вебинара била на тему информационе безбедности у ИКТ системима, један намењен представницима државних органа, а други представницима здравствених установа.

Називи одржаних бесплатних вебинара су следећи:

- COVID-19 – Менаџмент континуитетом пословања – искуства и добра пракса, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика
- COVID-19 – Менаџмент континуитетом пословања за мала и средња предузећа, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика и SGS Beograd
- Кризни менаџмент – Управљање ризицима и кризом COVID-19 – Шта знамо да знамо? Шта знамо да ћемо сазнати? Шта не знамо да не знамо, а требало би да знамо?, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика и SGS Beograd
- Кризни менаџмент у кризи COVID-19 – Алати кризног менаџмента, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика
- Здравствени аспекти кризе COVID-19, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика
- Комуницирање у кризним ситуацијама – Пандемија Covid-19, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика
- Како до задовољства корисника применом стандарда SRPS ISO 10001, SRPS ISO 10002, ISO 10003 и ISO 10004,
- Заштита података о личности, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика.
- Од Закона о информационој безбедности до стандарда, два пута реализован у августу и октобру, у сарадњи са Регулаторном агенцијом за електронске услуге и поштански саобраћај, Министарством трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије и Министарством унутрашњих послова.

На свим бесплатним вебинарима учествовало је више од 700 учесника. Просечан број учесника на једном бесплатном вебинару био је око 60.

Након успешно одржане серије вебинара, за време трајања ванредног стања, Институт је почев од јуна месеца успешно организовао и комерцијалне вебинаре.

У 2020. години реализовано је укупно 18 комерцијалних вебинара. Називи ових вебинара су следећи:

- Кризно комуницирање у реалном сектору, реализован у сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама;
- Новине у законодавству у области грађевинарства – Закон о грађевинским производима, реализован двапут;
- Систем менаџмента квалитетом у ауто-индустрији (IATF 16949:2016 – Automotive Quality Management System), реализован у сарадњи са Агенцијом КИП;

- Радионица: Технике процене ризика у складу са SRPS EN IEC 31010:2019 (четвородневна);
- Тумачење захтева SRPS ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену;
- Тумачење захтева SRPS ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену;
- Медицинска средства – сигурним корацима до безбедног производа, реализован у сарадњи са Sygma Systems;
- Провера са удаљене локације (remote audit) – Зашто, када и како?;
- Правилник и стандарди о безбедности дејчјих игралишта;
- Како се припремити за интерну проверу са удаљене локације (remote audit), дводневни;
- Електрична опрема ниског напона (LVD) и електромагнетска компатибилност (ЕМС): Примена прописа и стандарда;
- Менаџмент пројектима – добра пракса у примени стандарда SRPS ISO 21500:2019;
- Медицинска средства – Системи менаџмента квалитетом и примена инжењеринга употребљивости (дводневни), реализован у сарадњи са Sygma Systems;
- Тумачење захтева стандарда за медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014 и препоруке за његову примену (дводневни);
- Тумачење захтева стандарда SRPS ISO 9001:2015;
- Како постати именовано тело за грађевинске производе;
- Правилник и стандарди о личној и заштитној опреми – Новине у регулативи;

Просечан број учесника на једном комерцијалном вебинару био је 11. Укупна просечна оцена реализованих обука (семинара и вебинара) за 2020. годину износи 4,73. од максималних 5. Укупна просечна оцена за комерцијалне семинаре и вебинаре износи 4,75, док укупна просечна оцена за бесплатне вебинаре износи 4,70 од максималних 5.

На обукама реализованим у 2020. години презентације је одржало укупно 57 предавача, од тога 48 екстерних и 9 интерних предавача. Укупна просечна оцена за све предаваче на свим обукама у 2020. години износи 4,81, при чему је просечна оцена за предаваче на комерцијалним обукама (семинарима и вебинарима) 4,84, док просечна оцена за предаваче на бесплатним обукама (вебинарима) износи 4,73 од максималних 5. Укупна просечна оцена за све екстерне предаваче износи 4,82, док укупна просечна оцена за све интерне предаваче износи 4,79 од максималних 5.

Институт је у јануару добио акредитацију Институту од стране Националне академије за јавну управу, као спроводилац програма стручног усавршавања у јавној управи за области Системи јавне управе и Планирање у локалној самоуправи.

Представници Института учествовали су на првој веб - конференцији на тему превара и корупције, одржаној у новембру, у организацији Deloitte d.o.o Beograd. На конференцији је било речи о примени стандарда SRPS ISO 37001 као могућег решења за откривање и спречавање мита, као и о повезивању са осталим стандардима система менаџмента. Организатор ове конференције био је Центар за анализу ризика и управљање кризама из Београда, у сарадњи са Хрватском удругом за међународне студије, Институтом за развој и међународне односе и Либертас интернационалним универзитетом из Загреба.

Институт је био партнер у организацији и реализацији дводневне онлајн конференције „Безбедносне кризе у 21. веку и како њима управљати" одржане 13. и 14. октобра 2020. године. Циљ конференције је била размена искуства управљања ризицима и кризама, без обзира на величину и тип организације и установе, као и разумевање и унапређење савремених пракси и политике пре, током и након кризне ситуације или било којег другог реметилачког фактора.

У децембру је Институт био партнер у организацији два промотивна вебинара: „Програм SHIELD Херми”, у организацији Херми громобрани д.о.о., одржаном 03. децембра и „Прорачун конструкција према еврокоду применом SCIA Engineering софтвера”, одржаном 09. децембра у организацији Baldini International d.o.o Novi Sad

При реализацији обука током године дошло је до одступања од годишњег плана из различитих разлога. Поред оних уобичајених (немогућност ангажовања предавача у планираном термину, реаговање на захтеве корисника за тему која је актуелнија од планиране у одређеном термину, недовољна заинтересованост и одзив корисника на понуђене обуке, итд.), главни узрок непланираних измена била је пандемија COVID-19. Наиме, услед пандемије дошло је до промене у начину пословања свих привредних субјеката, што је изискивало потребу за прилагођавањем новонасталим околностима.

2.18 АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института

У јулу 2020. године објављена је публикација „Годишњи извештај о раду 2019”. Публикација садржи све релевантне информације о раду Института у 2019. години (о доношењу српских стандарда, учествовању у раду и сарадњи са европским организацијама за стандардизацију, присуству представника Института на европским, међународним и регионалним догађајима, семинарима које су одржани итд.), које су припремљене на начин који ће задовољити промотивну сврху оваквих издања.

Службено гласило Института *ИСС информације*, које се објављује једном месечно, садржи информације у вези са објављеним српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну расправу, оснивањем комисија за стандарде, преиспитивању српских стандарда и сродних докумената, затим информације о међународним стандардима који су на јавној расправи и о којима заинтересована јавност може да се изјасни, као и о међународним стандардима који су објављени и који на захтев заинтересованих страна могу да буду преузети као српски стандарди.

Посебно је значајан део *ИСС информација* који садржи податке о нацртима европских стандарда и сродних докумената и податке о европским стандардима и сродним документима који су доступни за објављивање на националном нивоу, које Институт мора да објављује поштујући права и обавезе које проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

У 2020. године објављено је дванаест бројева овог гласила, које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института.

Институт је припремио нови изглед службеног гласила Института, како би корисницима, информације које ово гласило садржи, биле прегледније и лакше за коришћење. Први број редизајнираног гласила објављен је у јануару 2021. године.

Институт је у 2020. години наставио добру праксу издавања посебних тематских збирки стандарда из области стандардизације за које постоји нарочито интересовање стручне јавности.

Припремљена су и објављена на интернет презентацији ИСС-а нова издања 12 електронских збирки стандарда из разних области: пројектовање бетонских конструкција, безбедност и отпорност друштва, системи менаџмента квалитетом, менаџмент ризиком, сертификација система менаџмента, сертификација особа и производа, менаџмент континуитетом пословања и ванредним ситуацијама, системи менаџмента квалитетом у индустријама нафте, петрохемије и природног гаса, менаџмент континуитетом пословања и ванредним ситуацијама, менаџмент животном средином, као и збирка из области опреме и потребне површине за дечја игралишта. Објављене су и четири електронске збирке националних прилога за еврокодове 1, 2, 4 и 8 који се баве разним аспектима пројектовања бетонских конструкција (дејством на конструкције, пројектовањем, пројектовањем сеизмички отпорних конструкција, као и спрегнутих конструкција од челика и бетона).

Посебно је важно објављивање зборника ауторизованих предавања *Криза COVID-19: Од менаџерске теорије до праксе*, чије електронско издање је објављено у јулу 2020, а штампано издање у септембру 2020. Овај зборник је објављен у сарадњи са Центром за анализу ризика и управљање кризама и представља збирку ауторизованих предавања које су експерти за управљање кризним ситуацијама припремили најпре за вебинаре одржане у ИСС-у од марта до маја 2020. године, а затим и за ову публикацију. Поред тога што зборник садржи конкретне примере везане за управљање кризом у време пандемије COVID-19, у њему су домаћи експерти представили и своје драгоцене искуство у управљању различитим кризним ситуацијама.

2.19 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института

У 2020. године обављани су редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- унапређење информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима у сарадњи са спољним сарадником;
- одржавана је веза са правном базом „Paragraf Lex” која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је повезивање техничких прописа са српским стандардима;
- у сарадњи са подуговореном организацијом „Comming”, вршено је редовно одржавање ИТ система Института;
- Институт је инсталирао и започео са коришћењем удаљеног backup-а,
- набављене су годишње лиценце за графичке програме које користе запослени у Институту (Photoshop, Acrobat PRO, Visio);
- набављен је Windows лиценца WinSvrSTDCore2019 за 24 виртуелне машине које се налазе на серверима Института.
- Институт је преузео апликацију ДМС, након завршеног пројекта ПТБ, на својој инфраструктури и извршио неопходна тестирања ове апликације. Том приликом, констатовао да поједини захтеви нису у складу са захтевима Института, те је наложено извршиоцу да отклони неусаглашености. Такође, овом приликом је утврђено, да је за поједине функционалности потребна надоградња апликације, те је Институт склопио нови уговор са организацијом „Coming – Computer Engineering” доо, бр. 345/39-30-01/2020 од 10.11.2020. године, како би апликација за управљање документима у потпуности одговарала потребама Института.

Информациони систем Института, односно његови најбитнији делови (сервери, сториџ, велики број радних станица итд.) Институт редовно одржава и они су поуздани за рад.

2.20 АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института

У оквиру пројекта са Немачком организацијом за међународну сарадњу (GIZ) у првој половини 2020. године завршено је редизајнирање интернет-презентације Института и прелазак на нови систем управљања стандардима и они су пуштени у рад 4. маја 2020. године.

Тек након пуштања интернет-презентације у рад могли су да се уоче неки проблеми у њеном функционисању, и то пре свега у систему за продају стандарда. Половином јануара 2020. године успостављена је веза са Банком Intesa и прибављене су инструкције за омогућавање електронског плаћања, али су недостаци уочени тек када су странке почеле да активно користе нову интернет-презентацију.

У фебруару 2020. године омогућено је повезивање нашег новог система са системима европских организација за стандардизацију и тек тада је пуштен је у рад систем за управљање стандардима, чији су елементи били неопходни за проверу функционисања дела сајта који се односи на стандардизацију, односно претрагу и продају стандарда, приказ стандарда на сајту итд. Прелазак на нову интернет-презентацију, изискивало је у исто време и прелазак на нови систем, што је такође резултовало пропустима који су се одразили и на саму интернет-презентацију. Уочене су и могућности за побољшања у самој структури сајта, односно распореду рубрика, па је у овом периоду извршена измена структуре, као и попуњавање садржаја интернет-презентације, а у исто време се радило на побољшавању система за управљање стандардима, како би он био што погоднији за обављање редовних активности у процесу доношења стандарда.

Редовно одржавање интернет-презентације Института подразумева и тачну презентацију података о објављеним и повученим српским стандардима, редовно су обрађивани подаци о нацртима и дефинитивним текстовима српских стандарда и сродних докумената, о статусу комисија и њиховим члановима, о српским стандардима и њиховој вези са техничким прописима, чиме је корисницима интернет-презентације омогућено да имају последње информације о важећим техничким прописима и српским стандардима на које се ти прописи позивају.

2.21 АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и стандарде других земаља и организација (ISO, IEC, ISO/IEC, BS, DIN, ГОСТ Р/ГОСТ, ASTM, ETSI и BAS)

Институт је квартално извештавао међународне организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда и уплаћивао уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије.

Имјући у виду да је, услед пандемије изазване вирусом COVID-19, проглашено ванредно стање у Републици Србији, дошло до промене пословања Института и запослени су послати на рад од куће, а по инструкцијама датих од стране Владе Републике Србије. Међутим, ова промена није утицала на продају стандарда, јер је Институт предузео адекватне мере и обезбедио несметану продају стандарда, тако да нове околности, нису довеле до већих промена у планираном приливу средстава од ове услуге.

У укупном оствареном сопственом приходу од 36.586.441,03 динара, насталом продајом производа и услуга које је пружао Институт у 2020. години, 31.628.025,16 динара (86,45 %) чине приходи остварени продајом стандарда. Највише су се продавали национални стандарди и њихова продаја износи 22.922.892,13 динара, што чини 62,65 % од укупног сопственог прихода. Затим следи продаја страних стандарда, која износи 2.493.608,78 динара и чини 6,82 од укупног сопственог прихода Института. Укупно су продата 8.634 стандарда, међу њима 8.285 SRPS стандарда (96 %), 169 ISO (1,96 %), 27 ASTM (1,47 %), 27 DIN (0,31 %), 17 IEC (0,20 %), 8 BS (0,09 %) и 1 BAS стандард (0,01 %).

Остварени приход од коришћења услуге онлајн читања стандарда српских стандарда и сродних докумената износи 2.551.047,29 динара (обухвата краткорочни приступ и приступ у периоду од годину дана). Проценат учешћа ове услуге у укупним приходима од продаје је 6,97%. Услуга онлајн читања стандарда у периоду од 5 и 30 календарских дана извршена је укупно 310 пута. Приход остварен овом услугом износи 0,75% укупних сопствених прихода. Од тога, најчешће је коришћен пакет од 1 до 5 стандарда за 5 календарских дана, укупно 290 пута (94% свих корисника ове услуге). Приход од годишње услуге онлајн читања базе стандарда представља 6,23% укупно остварених сопствених прихода.

Удео од продаје збирки стандарда и осталих публикација у укупно оствареном приходу од продаје износи 3,90 %, од чега се мањи део односи на продају штампаних збирки (8,60 %), док је чак 91,40 % остварено од продаје електронских збирки. Приход од продаје штампаних збирки износи укупно 122.781,32 динара, док приход који је остварен продајом електронских збирки износи 1.304.368,66 динара. Продато је укупно 278 електронских и 42 штампане збирке стандарда.

Удео прихода који је остварен реализацијом услуге едукације износи 1.993.696,98 динара и представља 5,45 % од укупног оствареног сопственог прихода. Приход од свих осталих услуга Института остварен у 2020. години износио је 0,65 % укупно остварених сопствених прихода и обухвата приход од услуге пружања стручне помоћи у вези са питањима стандарда и стандардизације – склопљена су 3 уговора, од тога 1 реализован у 2020. години (88.000,00 динара, или 0,24 %), услуге посредовања у додељивању међународне идентификационих шифара и произвођача возила у складу са релевантним међународним стандардима (WMI), извршене 3 пута (60.000,00 динара, или 0,16 %), услуге сертификације, извршене 1 пут (45.000,00 динара, или 0,12%), услуге стручног превођења међународних, европских или других стандарда и сродних докумената и осталих публикација, извршене 1 пут (39.000,00 динара, или 0,11 %) и услуге тумачења одредаба српских стандарда и сродних докумената, извршене 4 пута (7.630,00 динара, или 0,02 %).

Укупан промет остварен онлајн плаћањем платним картицама у 2020. години износи 1.564.835,92 динара, што у процентима чини 6,16 % укупног прихода од продаје стандарда и сродних докумената.

2.22 АКТИВНОСТ: Обучавање стручњака који учествују (или који желе да учествују) у активностима националне и/или међународне и европске стандардизације

Ова активност Института усмерена је пре свега на одржавање бесплатних семинара за чланове комисија за стандарде. Циљ овако конципираних обука јесте повећање учешћа домаћих експерата у раду техничких комитета европских организација за стандардизацију и давање упутстава о начину рада тих организација, као и обавезама које за Институт проистичу из пуноправног чланства у европским организацијама за стандардизацију.

У 2021. години, за разлику од претходних година, обука за стручњаке који учествују у раду комисија за стандарде и сродне документе извршена је у форми вебинара. У јулу је реализован вебинар, на којем је учествовало око 50 чланова комисија за стандарде и сродне документе. Такође, први пут су предавачи на овом вебинару била два представника Института и три члана комисија. Просечна оцена за овај вебинар износи 4,33 од максималних 5, а укупна просечна оцена за предаваче износи: 4,48 од максималних 5.

2.23 АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

У 2020. години неколико привредних друштава обратило се Институту са захтевом да се доставе понуде о пружању стручне помоћи у примени српских стандарда. То је резултовало уговарањем активности са следећим друштвима:

1. Грађевинарство Манић – за пружању стручне помоћи у вези са успостављањем система менаџмента квалитетом према захтевима SRPS ISO 9001:2015, SRPS ISO 14001:2015 и SRPS ISO 45001:2018;
2. Brand Life – за пружању стручне помоћи у вези са успостављањем система менаџмента квалитетом према захтевима SRPS ISO 9001:2015.
3. Winning д.о.о. – пружање стручне помоћи у вези са успостављањем система менаџмента заштитом животне средине према стандарду SRPS ISO 14001:2015 и система менаџмента безбедношћу и здрављем на раду према стандарду SRPS ISO 45001:2018.

Актуелна епидемиолошка ситуација проузроковала је отежану и спорију реализацију неких активност, али је услуга пружања стручне помоћи у 2020. години у потпуности остварена за Грађевинарство Манић, за Winning д.о.о започета је у 2020. години и остварена у јануару 2021. године, а за Brand Life одложена за март 2021. године.

2.24 АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

У циљу редовног одржавања и побољшавања интегрисаног система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација, у току 2020. године обављене су следеће активности:

- именован је нови Менаџер за ИМС, одлуком директора од 09. јануара 2020., услед одласка претходног Менаџера за ИМС у пензију. Функцију Менаџера за ИМС сада обавља руководиоца Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде;
- 11. фебруара 2020. године одржана је обука за све запослене у Институту, чија је тема била Основни захтеви стандарда SRPS ISO 9001:2015 и SRPS ISO/IEC 27001:2014 и њихово испуњење кроз документацију ИСС-а, као и Обука за примену процедуре за поступање са приговорима. Обуку су спровели Менаџер за ИМС, Менаџер за безбедност информација и Руководилац Одељења за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи;
- 14. фебруара 2020. године извршена је интерна провера интегрисаног система менаџмента. Том приликом нису констатоване неусаглашености. Констатоване су две забринутости: није спроведено истраживање задовољства корисника купаца стандарда и уочено је да се не врши потписивање изјаве о поверљивости за раднике на повременим пословима из Омладинске задруге или сличних организација. Такође су констатоване и две прилике за побољшавање: да се на интерној мрежи Института налазе документа и подаци који не смеју да буду свима доступни и због успостављања ДМС да је потребно извршити анализу утицаја на ИМС и по потреби изменити постојеће процедуре и политике;
- 04. марта 2020. године извршено је преиспитивање интегрисаног система менаџмента од стране руководства. У извештају о преиспитивању констатовано је да су препоруке за побољшање са претходног преиспитивања у потпуности испуњене. Такође је констатовано да су два циља од пет утврђених на претходном преиспитивању у потпуности испуњена, један је са 98 % испуњења, један са 99 % испуњења а један само делимично. Утврђене су препоруке и циљеви за наредни период, што је констатовано и у записнику о преиспитивању интегрисаног система менаџмента. Испуњење ових препорука и циљева пратиће се у наредном периоду;
- У јулу и августу 2020. године извршена је ресертификациона провера интегрисаног система менаџмента, посебно за ISMS 29.7.2020. и посебно за QMS 19.8.2020. године. Ресертификациона провера је извршена од стране сертификационог тела DQS. У обе провере нису констатоване неусаглашености. За QMS је констатовано 6 јаких страна и 6 прилика за побољшавање. За ISMS је констатовано је 3 јаке стране и 7 прилика за побољшавање
- У октобру 2020. године, у циљу побољшавања ИМС, урађен је Регистар мера за побољшавање, који је објединио препоруке за побољшавање са интерне провере, екстерне провере и преиспитивања од стране руководства, који садржи 25 препорука за побољшавање. На основу тих препорука, урађен је План активности за ИМС у периоду од јула 2020. године до јула 2021. године са дефинисаним роковима и одговорним особама за реализацију мера побољшавања. Неке мере су већ реализоване, неке су у току реализације.

- У марту 2020. године и новембру 2020. године, ради измена у контексту услед пандемије и епидемије, које су довеле до измена у пословању ИСС-а, извршено је прилагођавање Плана континуитета пословања (ВСП) новим околностима. План је претрпео две ревизије, једна је била 12.3.2020. године непосредно пре проглашења ванредног стања (издање 3), а друга ревизија је урађена 03.11.2020. године услед потребе за прилагођавање са усвојеним *Планом мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести*.
- У децембру 2020. године је израђен План интерне провере која ће бити одржана 22.1.2021. године и позив и припрема за преиспитивање ИМС од стране руководства, које ће се одржати заједно са преиспитивањем за Сертификационо тело, 29.1.2021. године

2.25 АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2020. године, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове реализоване су следеће активности:

- а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима
 - У сарадњи са Одељењем за издавачку делатност, припремљено је 12 решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената и објављени у службеном гласилу Института и на интернет презентацији Института.
- б) Тумачења и мишљења
 - Израђено је више мишљења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;
- в) Органи Института
 - Припремљене су и одржане две редовне седнице Скупштине Института;
 - припремљено је и одржано 12 седница Управног одбора Института;
 - израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
 - припремљене су четири седнице Надзорног одбора;
 - обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту и у вези с тим донете су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.
- г) Остало
 - Израђена су решења о распоређивању запослених и анекси уговора о раду у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места и Правилником о изменама и допунама Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту.
 - Израђен је извештај Института о реализацији активности у вези са спровођењем Уредбе 1025/2012 о стандардизацији за 2019. годину и достављен релевантној служби европских организација за стандардизацију.
 - Прибављена је сагласност за Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2020. годину.
 - Донет План примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести
 - Донет је Правилник о изменама и допунама Правилника о раду.
 - Донета је одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за стандардизацију Србије за 2020. годину.

- Донета је одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за стандардизацију Србије за 2021. годину
- Прибављена је сагласност на Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2020. годину.
- Донет је Финансијски извештај Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Донет је Правилник о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије.
- Донет је Правилник о измени и допуни Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије.
- Припремљен је извештај о реализацији годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2019. годину.
- Припремљен је извештај о реализацији Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2019. годину.
- Припремљен је предлог Извештаја о раду Управног одбора за 2019. годину.
- Донет је План набавки за 2020. годину, као и његове измене и допуне, у складу са Законом о јавним набавкама.
- Донет Програм рада Института за 2021. годину и усклађен са Законом о буџету Републике Србије за 2021. годину,
- Измена и допуна Акта о процени ризика на радним местима и радној околини за Институт за стандардизацију Србије
- У току године су достављани тражени подаци за ЕРП пројекат.
- Спроведена је набавка и извршено попличавање платоа испред пословне зграде, и том приликом су постојеће керамичке плочице, које су биле у лошем стању, замењене бехатон плочама.
- Спроведена је јавна набавка и купљено је службено возило марке Шкода Octavia A7
- Израђен је финансијски плана Института за 2021. са пројекцијама за 2022. и 2024. годину.
- Спроведено је ресертификација интегрисаног система менаџмента од стране DQS-а.
- Обављен је редован годишњи технички преглед фискалне касе у складу са чл. 30. Закона о фискалној каси.
- Донет је План волонтирања за 2020. годину.
- Спроведени су поступци јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2020. годину и Финансијским планом Института.
- Закључени су уговори о: набавци електричне енергије; набавци авио-карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала; одржавања телефонске централе, електричних, водоводних и канализационих инсталација; одржавању и сервисирању лифта; редовном одржавању противпожарних апарата, противпаничне расвете и хидрантске мреже; стабилног система аутоматске дојаве пожара; сервисирању фотокопир-апарата, штампача и пројектора; услугама такси превоза, итд.
- Припремљен је већи број решења за годишње одморе, плаћена одсуства, као и потврде из радног односа за различите намене.

- Обављене су редовне активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у пројекту у вези са израдом јавног регистра административних поступака.
- Донета је Одлука о поступању и организацији рада у Институту за стандардизацију Србије за време ванредног стања, у циљу спречавања ширења COVID 19.
- У писарници Института регистровано је 3.997 предмета са 21.117 аката.
- Умножено је 107432 страница докумената и спаковано 4.757 поштанских пошиљака.

3 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У 2020. години услед ванредних околности проузрокованих пандемијом covid 19 планиране активности у Сертификационом телу Института, нису у целости реализоване, али су најважнији циљеви остварени.

Утврђен је графички приказ и изглед сертификата са симболима акредитације. По захтеву Института, Завод за израду новчаница је израдио одговарајуће сертификате за услуге сертификације ИСС.

Услуге сертификације промовисане су кроз уводне презентације на свим вебинарима одржаним у 2020. години. Истраживањем, су идентификоване циљне групе у вези са промоцијом стандардизације, а кроз процес сертификације. На преко 1000 мејл адреса, обавештавани су бивши и потенцијални корисници услуга сертификације о поновном успостављању ове услуге у Институту.

У јуну 2020. године у Београду је одржан Национални симпозијум „Безбедност у здравству” на коме је Сертификационо тело Института активно учествовало презентацијом о систему менаџмента квалитетом у здравственој заштити, као и систему менаџмента квалитетом у вези са медицинским средствима.

Запослени и ангажовани на пословима сертификације су похађали вебинар коју је Институт организовао са партнерским организацијама у вези са одржавањем континуитета у пословању. Такође, реализована је интерна обука која се односила на одржавање и побољшавање системима менаџмента Института.

Сертификационо тело је учествовало у развоју ДМС у смислу израде тока процеса у сертификацији, идентификацији и класификовању докумената у вези са сертификацијом. Сертификационо тело је радило на идентификацији потребних измена и адекватном приказу сертификације на новом сајту ИСС.

Сертификационо тело Института спровело је све потребне активности у сврхе припреме за надзорно оцењивање од стране Акредитационог тела Србије. Надзорно оцењивање реализовано је на локацији Института 05. децембра 2020. и обухватило је проверу свих функција, документације QMS, процеса, анализе ризика и прилика. Према Листи налаза оцењивача АТС, а у предвиђеном року, у складу са Правилима АТС, обављена је анализа, предлог корективних мера и анализа узрока забринутости. Листа налаза са наведеним ставкама које је предложило сертификационо тело, достављено је АТС-у. Тим оцењивача АТС је прихватило предлог корективних мера и анализу узрока за све забринутости, те се надзорно оцењивање сертификационог тела Института успешно завршило.

Сертификационо тело Института је у децембру обавило ресертификациону проверу код новог клијента „Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију”, Нови Сад. Ова провера послужила је и као предмет надзорног оцењивања за сврхе продужења акредитације за ЕА код 37, Образовање.

Отпочела је припрема документације за успостављање система менаџмента према стандарду SRPS ISO/IEC 27006:2015, Информационе технологије – Технике безбедности – Захтеви за тела која обављају проверу и сертификацију система менаџмента безбедношћу информација.

4 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Институт, поред осталог, одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима у складу са правилима Института, а на основу члана 7. тачка 12) Закона о стандардизацији.

Национални знак усаглашености је успостављен по угледу на европске знакове усаглашености, а чија је улога стицање поверења потрошача у производе или услуге које носе овакав знак. Производи са оваквим знаком имају једну додатну вредност, јер су испитани и на додатне стандарде по налогу произвођача, а не само на оне стандарде који су обавезујући за стављање производа на тржиште.

Институт је креирао знак усаглашености као визуелну идентификацију да је производ усаглашен са српским стандардом и у току 2020. године, поднет је захтев за заштиту визуелне идентификације Заводу за заштиту интелектуалне својине.

Од активности које Институт планирао на популаризацији Националног знака усаглашености, током 2020 године, Институт је одржао један заједнички састанак са представницима Привредне коморе и Министарства привреде, почетком године, како би презентовао Национални знак усаглашености и његов значај за привреду. Тада су биле договорене и друге промотивне активности, у сарадњи са Привредном комором Србије, за њене чланове, али се од свих активности одустало, због појаве COVID пандемије у марту месецу.

Имајући у виду да је COVID пандемија утицала на економију наше земље и променила приоритете пословања, Институт је обуставио све активности везане за промоцију Националног знака усаглашености, до стабилизације економске ситуације у земљи.

5 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

5.1 АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора

У 2020. години је закључено 11 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године (са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, огранком China Machinery Engineering Corporation, DEC-International engineering d.o.o, Infrastructure Development and Construction d.o.o., Hutchinson d.o.o., Регулаторном агенцијом за електронске комуникације и поштанске услуге, ЕПС Дистрибуцијом д.о.о.). Такође, закључен је 1 уговор за онлајн приступ бази српских стандарда и сродних докумената са образовном институцијом, за приступ изабраном пакету од 201 и више српских стандарда и сродних докумената.

У 2020. години Институт је закључивао уговоре о пословно-техничкој сарадњи ради заједничке организације семинара и обука са: Александром Шишковићем ПР консултантске активности и сертификационе услуге Sigma Systems, агенцијом КП, Агенцијом за менаџмент пројектима и др.

5.2. АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама

У децембру месецу одржан је састанак ректорке Београдског универзитета, гђе Иванке Поповић и директорке Института за стандардизацију Србије, гђе Татјане Бојанић, на којем су разматране могућности за повезивање ове две институције. Имајући у виду да су садашњи студенти будући корисници стандарда, веома је важна свака активност којом они стичу потребна знања о стандардима која ће им значити у професионалном раду.

У 2020. години услед ванредних околности проузрокованих пандемијом Covid 19, планиране активности Институт није био у могућности да спроведе, а које су предвиђене Програмом рада за 2020. годину.

5.3. АКТИВНОСТ: Израда предлога за преиспитивање/измену међународних стандарда у којима се помиње српскохрватски језик, као и оних у којима српски језик није наведен као језик који користи и латиничко писмо

У 2019. години ИСС је поднео предлог Комисије за терминологију ISS KS A037 за измену међународног стандарда ISO 12199:2000, *Алфабетски редослед вишејезичких терминолошких и лексикографских података дат латиничким алфаветом*. Предлог за измену овог стандарда, који је послат секретару ISO/TC 37 и председнику Поткомитета ISO/TC 37/SC 2, односи се на то да се у листу језика који користе латиничко писмо уврсти и српски језик, а изостави српскохрватски језик. Предлог је уобличен на основу раније припремљене широке платформе у којој су учешће имали чланови Комисије, представници САНУ, Института за српски језик, Народне библиотеке Србије, Универзитетске библиотеке, Министарства за европске интеграције и други. Уобличавању предлога претходиле су активности на прикупљању информација, анализи и састављању темељне аргументације за измену стандарда, поткрепљене образложењем које је пре свега обухватило многобројне законе и прописе РС којима се уређује употреба латинице, као и релевантне статистичке податке о књигама и периодици штампаним латиницом у нашој земљи.

На седници одржаној у фебруару месецу 2020. године, разматрајући предлог за измену ISO 12199:2000, Комисија за стандарде ISS KS A037 је извршила увид и у остале стандарде, за које је било могуће претпоставити да се у њима наводе језици и писма и тако дошла до листе стандарда који припадају међународном техничком комитету ISO/TC 46, као и ISO/IEC JTC 1, SC 2.

Идентификовано је једанаест стандарда које је донео ISO/IEC JTC 1, SC 2, као и један стандард који је донео ISO/TC 46, у којима или још увек егзистира назив српскохрватски језик или српски језик није наведен као језик који осим ћириличног користи и латиничко писмо.

Комисија KS A037 је разматрала све поменуте стандарде и предложила следеће измене:

– Стандарди из области рада ISO/IEC JTC 1, SC 2:

1. У стандарду ISO 5427:1984 потребно је српскохрватски језик заменити српским језиком; предложено је и да се табела 5 допуни додавањем српског језика уз поједине графеме и изврши допуна листе графема.
2. У стандардима ISO/IEC 8859-1:1998, ISO/IEC 8859-2:1999, ISO/IEC 8859-3:1999, ISO/IEC 8859-4:1998, ISO/IEC 8859-5:1999 потребно је заменити српскохрватски језик српским језиком и додати следећу напомену у тачку 1 (Предмет и подручје примене):

„Српски језик, осим ћириличног стандардизованог писма, има и стандардизовану латиницу која је секундарно писмо (нормирану као српска латиница према српској ћирилици).

3. За стандарде ISO/IEC 10367:1991 и ISO/IEC 6861:1996 Комисија је предложила да се српскохрватски језик замени српским језиком, а за стандард ISO/IEC 6937:2001 да се, уз остале језике, и српски језик наведе као језик који користи и латиничко писмо;

– Стандард из области рада ISO/TC 46:

1. У стандарду ISO 9:1995 потребно је у тачки 4, Табела 1 (заглавље) назив српскохрватски језик заменити називом српски језик.

Предлози су упућени Стручном савету за електротехнику, информационе технологије и телекомуникације, надлежном за стандарде из области рада ISO/IEC JTC 1, SC 2, као и Комисији за стандарде и сродне документе KS A046, надлежној за стандарде из области рада ISO/TC 46, који су предлоге прихватили, а Институт је секретаријатима поменутих међународних техничких комитета доставио предлоге за измене међународних стандарда.

Онлајн седница међународног техничког комитета ISO/TC 37 надлежног за стандард ISO 12199, којој је присуствовала делегација Института и на којој је изнет предлог са образложењем за измену наведеног стандарда одржана је 29. јуна 2020. године. Као резултат те иницијативе, поткомитет је расписао позив за експерте који би учествовали у раду ad hoc групе чији би задатак био да размотри ревизију или измену поменутог стандарда.

За рад у ad hoc групи пријавили су се следећи експерти:

ANSI (US) - Ken Whistler

AFNOR (France) - Gil Francopoulo

SN (Norway) - Håvard Hjulstad

Председајући ad hoc групе била је гђа Ранка Станковић, председник националне комисије за стандарде KS A037.

Први састанак ad hoc групе одржан је у децембру 2020. године и на њему је детаљно разматран предлог Србије за измену стандарда ISO 12199. Закључено је да је потребно извршити додатну анализу стандарда у којима се експлицитно позива на наведени стандард и да ће коначну одлуку о измени/ревизији стандарда ad hoc група донети почетком 2021. године.

6 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину („Службени гласник РС”, бр. 84/2019, 60/2020 – др. пропис, 62/2020 - др. закон, 65/2020 - др. закон, 135/2020), за рад и пословање Института у 2020. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 100.544.000,00 динара.

У 2020. године на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно **99.654.449,10** динара или **99,12 %** одобрених средстава. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од **36.580.832,50** динара, што представља извршење плана од **70,43 %**. Истовремено, сопствени приходи били су на приближно истом нивоу, као и 2019. године.

Табела 6.1 – Преглед планираних и остварених прихода Института у 2020. години

Број конта	Опис	Планирано (у дин.)	Остварено (у дин.)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
791000	Приходи из буџета	100.544.000	99.654.446	99
742000 + 822121	Сопствени приходи	51.940.000	36.580.832	70
742321 1	Чланарина	4.000.000	3.770.000	94
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	35.156.500	23.908.238	68
742321 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	1.500.000	17.500	1
742321 6	Приход од продаје међун. стан., сродних док. и др. публикација, као и националних стан. и сродних док. др. земаља	5.500.000	2.590.929	47
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	300.000	112.258	37
742321 8	Приходи од семинара	5.000.000	1.031.909	20
742321 50	Приходи од вебинара	0	966.788	—
742321 9	Приходи од WPMI сертификата	0	60.000	—
742321 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са нспским стандардима	500.000	—	—
742321Г	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	7.630	—
742321Ч	Приходи од читања стандарда	0	2.548.980	—
742371	Приходи од додатних активности	0	1.076.128	—
742321	Приходи од спонзорства	0	-	—
742321	Приходи од пружања стручне помоћи	500.000	88.000	18
742321	Приходи од услужног превођења стандарда	0	39.000	—
742000	Приходи од продаје добара и услуга	51.540.000	36.458.051	70
822121	Примања од продаје залиха	400.000	122.781	31

Табела 6.1а. – Преглед остварених прихода Института у 2019. и 2020. години

Број конта	Опис	Остварено у 2019. (у дин.)	Остварено у 2020. (у дин.)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742321 1	Чланарина	3.789.500	3.770.000	99
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	23.317.173	23.908.238	103
742321 6	Приход од продаје међун. стан., сродних док. и др. публикација, као и националних стан. и сродних док. др. земаља	2.590.929	2.804.090	108
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	162.418	112.258	69
742321 8	Приходи од семинара	3.546.661	1.031.909	29
742321 9	Приходи од WPMI- сертификата	20.000	60.000	300
742321Т	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	8.400	7.630	91
742321Ч	Приходи од читања стандарда	1.912.566	2.548.980	133
742321 5	Приходи од сертификације производа,система менаџмента и особа	17.500	45.000	257
742321	Приходи од пружања стручне помоћи	16.000	88.000	550
742371	Приходи од додатних активности	1.061.206	1.076.128	101
742321 50	Приходи од вебинара	0	966.788	–
742321	Приходи од услужног превођења стандарда	0	39.000	–
742000	Приходи од продаје добара и услуга	36.442.173	36.458.051	100
822121	Примања од продаје залиха	273.020	122.781	45
УКУПНО:		36.715.193	36.580.832	100

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2020. године утрошено је укупно 135.108.286 динара. Од тог износа 99.654.449 динара или 73,76 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од 35.453.837 динара или 26,24 % утрошен из остварених сопствених прихода Института (табела 6.2).

Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину и у оквиру одобрених износа на појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2020. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2020. годину.

**Табела 6.2 – Утрошени сопствени приходи по наменама
у периоду од 1. јануара до 30. јуна 2020. године**

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2020. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2020. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	4.553.000	2.835.201	62,57	1.717.799
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	835.000	209.532	25,09	625.468
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	200.000	157.867	78,93	42.133
414200	Расходи за образовање деце запослених	260.000	100.000	38,46	160.000
414300	Отремнине и помоћи	1.100.000	233.023	21,18	866.977
414400	Помоћ у медицинском лечењу	300.000	159.752	53,25	140.248
415100	Накнаде трошкова за запослене	2.304.000	1.460.915	63,41	834.085
416100	Награде	900.000	890.965	99	9.035
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	340.000	256.822	75,54	83.178
421200	Енергетске услуге	5.300.000	3.690.604	69,63	1.609.396
421300	Комуналне услуге	7.310.000	7.272.710	99,49	37.290
421400	Услуге комуникација	1.520.000	1.406.106	92,51	113.894
421500	Трошкови осигурања	300.000	298.277	99,43	1.723
421600	Закуп имовине и опреме	35.000	34.849	99,57	151
422100	Трошкови службених путовања у земљи	650.000	162.817	25,05	487.183
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	2.400.000	254.991	10,62	2.145.009
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	150.000	137.493	91,67	12.507
423100	Административне услуге	200.000	36.660	18,33	163.340
423200	Компјутерске услуге	2.600.000	1.528.844	97,26	71.156
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	801.000	221.366	27,64	579.634
423400	Услуге информисања	8000.000	583.449	72,93	216.551
423500	Стручне услуге	600.000	396.000	66	204.000
423700	Репрезентација и поклони	820.000	472.209	57,59	347.791
423900	Остале опште услуге	7.316.000	2.847.622	38,92	4.468.378
424900	Специјализоване услуге	100.000	0	-	100.000
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	2.815.000	2.591.159	92,05	223.841
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	1.280.000	863.609	67,47	416.3919
426100	Административни материјал	2.150.000	1.793.922	83,44	356.078
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	315.000	250.100,72	79,40	64.892
426400	Издаци за гориво	200.000	68.002	34	131.998
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	795.000	536.816	67,53	258.184
462100	Дотације међународним организацијама	1.000	0	0	1.000
482100	Остали порези	250.000	34.212	31,45	215.788
482200	Обавезне таксе	200.000	183.095	91,55	16.905
512200	Машине и опрема	2.290.000	1.778.324	77,86	511.676
515100	Нематеријална имовина	950.000	706.320	74,35	243.680
УКУПНО:		52.940.000	35.453.636.24	66,97	17.486.363.76

Табела 6.2а – Утрошени приходи из буџета по наменама у 2020. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2020. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2020. год. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	63.270.000	63.270.000	100	–
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	10.804.000	10.798.180	99,95	5.820
423500	Накнаде за рад чланова управног и надзорног одбора	4.129.761	3.889.475	94,19	240.286
423900	Остале опште услуге	340.239	94.671	27,83	245.568
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	22.000.000	21.602.123	98,20	397.877
УКУПНО:		100.544.000	99.654.449	99,12	889.551

Табела 6.3 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2020. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	(ISO)	½ 31. март	31. март и 09. јун	25.502 CHF	1.474.964
		½ 30. септембар	–		1.336.514
2.	(IEC)	30. јун	09. јун	56.200 CHF	6.126.598
3.	(CEN)	31. март	31. март	75.996 EUR	8.956.638
4.	(CENELEC)	02.март	24. фебруара	30.780 EUR	3.629.938
УКУПНО:		–	–	81.702 CHF и 106.776 EUR	21.524.652

До 31. децембра 2020. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију, у укупном износу од **21.602.123,35** динара.

На основу претходног, Институт је на крају 2020. године исказао вишак прихода и примања, тј. буџетски суфицит у износу од 1.127 хиљада динара. За покриће расхода и издатака у 2020. години, коришћена су пренета, а неутрошена средства Института на дан 31.12.2019. године у износу од 28 хиљада динара, која су била опредељена за набавку машина и опреме и нематеријалне имовине у Институту, као и пренета средства за рефундацију боловања преко 30 дана, исплаћених у 2019. години а уплаћена на рачун у току 2020. године, у износу од 173 хиљаде динара.

На дан 31. децембра 2020. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се пренета а неутрошена средства из ранијих година у укупном износу од 201 хиљаде динара, која су пренета у 2021. годину.

Према члану 2. став 1 Правилника о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 120/12) и у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину Службени гласник РС”, бр. 84/2019, 60/2020 - др. пропис, 62/2020 - др. закон, 65/2020 - др. закон, 135/2020), до 31. децембра 2020. године Институт је из буџета РС примио укупно 99.654 хиљада динара, а средства у износу од 398 хиљада динара, на име средстава дотација међународним организацијама за чланарине, средства у износу од 6 хиљада динара за плате, додате, накнаде запосленима и социјалне доприносе на терет послодавца, као и средства у износу од 240 хиљада динара за накнаде члановима Управног и Надзорног одбора и трошкове ангажовања спољних сарадника као и проверавача у поступцима сертификације клијената у износу од 246 хиљада динара а која до овог датума нису искоришћена, враћена су на рачун буџета. Повраћај неутрошених средстава врше директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије до истека фискалне године, закључно са 31. децембром, на рачун - Извршење буџета Републике Србије.

7 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У реализацији програма рада за 2020. године Институт је имао више проблема, од којих су најзначајнији били следећи:

1. Због ситуације у којој се српска привреда налази, стручњаци из привреде немају адекватне могућности, нити интересовање за учествовање у националној стандардизацији, што отежава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно утиче на ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија. Такође постоји реална потреба за укључивањем стручњака из привреде у рад европских и међународних тела за стандардизацију, како би представници привреде могли да стичу нова знања, размењују искуства и да увек буду на извору информација које би помогле даљем раду и развоју привреде у Републици Србији.
2. Други основни суд у Београду, је дана 27.11.2015. године донео пресуду бр. 1. П1-12026/10, којом је одбацио тужбу тужиоца Драгана Поповића, помоћника директора у Институту до 2008. године, ради поништаја решења туженог о престанку радног односа тужиоца и враћања на рад и обавезао тужиоца да туженом Институту исплати трошкове парничног поступка. На пресуду Другог основног суда је тужилац Драган Поповић поднео жалбу Апелационом суду у Београду дана 05.01.2016. године. Институт је дана 28.01.2018. године Државном правобранилаштву доставио изјашњење на наводе из жалбе тужиоца против пресуде Другог основног суда. У 2018. години Апелациони суд у Београду је дана 19.09.2018. године донео решење којим је укинуо одлуку Другог основног суда у Београду и вратио је суду на поновно суђење. Чека се даље поступање суда.
3. Институт је дана 02.10.2017. године закључио уговор о јавној набавци редицајна сајта Института, бр. 2898/27-51-06/2017, са извршиоцем: Social Media Hub, Гандијева бр. 3, 11070 Нови Београд. Како извршилац није испунио своје обавезе, Институт је преко државног правобранилаштва, поднео тужбу за раскид уговора због неизвршења обавезе од стране извршиоца. Привредни суд у Београду је дана 30.11.2018. године донео пресуду због изостанка, у корист Института. Институт је пресуду доставио Правобранилаштву на даље поступање и спровођење поступка извршења. Институт чека да поступак извршења буде спроведен у наредном периоду.
4. Имајући у виду да је током 2020. године, због пандемије вируса COVID-19, Влада Републике Србије је доносила разне мере у циљу спречавања ширења вируса, Институту је своје запослене, периодично упућивао на рад од куће. Због нових околности рада, Институт није могао да спроведе и одржи планиране семинаре, као и друге активности, а предвиђене Програмом рада за 2020 годину.

8 ЗАКЉУЧАК

На основу изложеног може се закључити да је Институт, у 2020. године, успешно обављао све активности из своје делатности, од којих су неке започете у претходном периоду, а у 2020. години је њихова реализација успешно настављена.

Захваљујући економичном коришћењу свих расположивих ресурса, сервисирани су све обавезе и реализоване готово већи део активности, предвиђене Програмом рада Института за 2020. годину. Институт је успео да у највећој мери изврши све планиране активности.

Такође, на основу овог извештаја може се закључити да је Институт у 2020. години остварио текуће приходе и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 136.235 хиљада динара и текуће расходе и издатке за нефинансијску имовину у износу од 135.108 хиљада динара. Разлика између текућих прихода и примања и текућих расхода и издатака износи 1.127 хиљада динара.

На дан 31. децембра 2020. године на подрачуну сопствених прихода Института бр. 840-868668-29 налазила су се неутрошена средства у износу од 1.333 хиљаде и која се састоје од:

- 28 хиљада динара пренетих, а неутрошених средстава;
- 173 хиљада динара на име рефундације боловања исплаћеног у 2019. години, а рефундираних у 2020. години;
- 1.127 хиљада динара вишка прихода у 2020. години
- 5 хиљада динара на име повраћаја купцу за дуплу уплату за купљене стандарде.

У складу са одлуком Управног одбора ова средства се преносе у 2021. годину и биће намењена за набавку машина и опреме и нематеријалне имовине Института.

Институт је као индиректни корисник средстава буџета Републике Србије, у складу са Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије, пренео на рачун „Извршење буџета Републике Србије” следећа неутрошена средства:

- 398 хиљада динара на име средстава дотација међународним организацијама за чланарине;
- 6 хиљада динара за плате, додатке, накнаде запосленима и социјалне доприносе на терет послодавца;
- 486 хиљада динара за накнаде члановима Управног и Надзорног одбора и трошкове ангажовања спољних сарадника.

У 2020. години средства су трошена за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2020. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2020. годину.

Председник Управног одбора

Душан Рафаиловић, дипл. инж. саобр.